

TESI DOCTORAL

DETERMINACIÓ DE LA MATERNITAT I FAMÍLIA
ORIGINÀRIA
EN L'ADOPCIÓ

Margarita Garriga Gorina

Director: Dr. Pablo Salvador Coderch

Universitat Pompeu Fabra. Maig, 1997
(5 de 6)

aquest no és secret (art. 29 Nouv. C. pr. civ.)⁶⁷⁸. Per tant, no és l'adopció la que comporta el secret sobre la filiació d'origen, sinó que el secret, si existeix, és anterior a l'adopció i independent d'ella⁶⁷⁹. L'únic obstacle pot ser la indeterminació de la seva filiació biològica materna en el cas que la mare hagi fet ús de la facultat d'amagar la seva identitat.

En un estudi fet pel Consell d'Estat⁶⁸⁰ s'ha proposat la creació d'un mecanisme que permeti els pares biològics i els fills manifestar el seu interès i el seu consentiment a ser identificats. La proposta parteix d'un plantejament segons el qual l'interès en mantenir l'anonimat dels pares i l'interès en conèixer-los del fill no són simplement aspiracions o interessos legítims però contraposats. Són, en canvi, dos drets fonamentals de l'ésser humà en conflicte, la veritat i la llibertat. *L'enfant, au nom de la vérité biologique, a un droit à la connaissance de ses origines ... Le parent par le sang, au nom de la liberté individuelle, a un droit à faire respecter ce qui constitue l'un des éléments les plus fondamentaux de son intimité, celui de taire sa paternité ou sa maternité.* Sobre la base de la coexistència d'aquests drets no es considera prudent suprimir pura i simplement el secret, ja que, considerades les dues aspiracions com igualment legítimes, cap de les dues ha de prevaldre sobre l'altra⁶⁸¹. La necessitat d'acord procedeix doncs, del fet que es tracta de dos drets fonamentals cap dels quals ha de ser sacrificat.

Es proposa així crear un sistema de recull i conservació de dades i també un procediment de recerca sobre la identitat dels pares, amb la garantia del secret, per a poder localitzar-los. A continuació cal demanar el consentiment dels pares, en el cas que el fill s'interessi per conèixer la seva identitat⁶⁸². Es proposa també que les parts

⁶⁷⁸ CARBONNIER, *Droit civil*, p. 369, François BOULANGER, *Droit civil de la famille, Tome II: aspects comparatifs et internationaux*. Economica, Paris, 1994, p. 203. Pascale SALVAGE-GEREST, *L'adoption*, Dalloz, Paris, 1992, pp. 59 i ss., HAUSER HUET-WEILLER, *Traité...*, pp. 700 i ss. VERDIER, SOULÉ, *Le secret sur les origines...*, pp. 23 i ss.

⁶⁷⁹ Muriel BLEURVACQ, *La recherche des origines familiales*, en el dossier *L'adoption: une famille pour un enfant*, Institut de l'enfance et de la famille, Paris, 1988, pp. 107 i ss.

⁶⁸⁰ Conseil d'État. Section du rapport et des études, *Statut et protection de l'enfant*, La Documentation française, Paris, 1991, pp. 69 i ss.

⁶⁸¹ ... *la législation ne peu davantage se satisfaire d'un système où la coexistence de revendications contraires laisse les uns meurtris et les autres dans un sentiment d'insécurité.*

⁶⁸² *Si le parent est retrouvé mais s'il refuse tout rapprochement, conviendrait-il de porter ce refus à la connaissance du demandeur ou devrait-on, au prix d'un mensonge, se contenter d'indiquer à celui-ci que les recherches n'ont pas abouti? La seconde solution apparaît de nature à ménager le requérant et à prévenir tout risque de conflit de sa part.* CONSEIL D'ÉTAT, *Statut et protection*, p. 82.

es sotmetin a una mediació psicològica⁶⁸³ prèviament a l'obtenció de la informació, amb la finalitat de valorar si la recerca és en interès de qui la demana, tenint en compte la seva personalitat i les circumstàncies del cas. En cas que l'apreciació fos negativa, es considera que seria recomanable no emetre una denegació expressa a fi de no generar un clima de conflicte, sinó que seria més prudent informar el sol.licitant que, tenint en compte els elements del dossier, la seva recerca està destinada a fracassar. La negativa dels pares ha de ser respectada, però en la mesura que sembli que les reticències inicials són susceptibles d'evolució, convindrà determinar els mitjans per fer-les desaparèixer. Es proposa crear el *Conseil pour la recherche des origines familiales* que, integrat en els ministeris de Justícia i Afers socials, i en col.laboració amb les administracions registraria la voluntat dels pares, conservaria les informacions i portaria a terme la mediació entre les persones. Val a dir que en matèria de filiació es proposa la conservació de la possibilitat de l'*accouchement sous X*.

b. Itàlia

La inscripció de l'adopció es fa al marge de la de naixement de l'adoptat. Qualsevol document o informació relatiu a l'estat civil de l'adoptat s'expedeix, segons l'art. 28 llei d'adopcions, de 1983 (L.A.)⁶⁸⁴, amb la sola indicació dels seus nous cognoms i amb exclusió de qualsevol referència a la seva filiació anterior i a la seva condició de fill adoptiu, excepte en el cas que l'autoritat judicial ho autoritzi⁶⁸⁵. Es

⁶⁸³ El rapport es refereix al *rapprochement psychologique*.

⁶⁸⁴ Art. 28: *Qualunque attestazione di stato civile riferita all'adottato deve essere rilasciata con la sola indicazione del nuovo cognome e con l'esclusione di qualsiasi riferimento alla paternità e alla maternità del minore e della annotazione di cui all'ultimo comma dell'articolo 26.*

L'ufficiale di stato civile e l'ufficiale di anagrafe debbono rifiutarsi di fornire notizie, informazioni, certificazioni, estratti o copie dai quali possa comunque risultare il rapporto di adozione, salvo autorizzazione espressa dell'autorità giudiziaria. En la circular del Ministero de Grazia e Giustizia n° 335692, per la interpretació de l'article 28 L.A. sobre l'autoritat judicial competent per autoritzar la revelació de les dades sobre l'origen de l'adoptat, s'explica com la finalitat del legislador és clara *in ordine all'interruzione dei rapporti tra il minore adottato e la famiglia di origine, onde evitare, da un lato, che l'armonico sviluppo della personalità del minore possa essere turbato da una duplicazione delle figure parentali, e tutelare, dall'altro, i genitori adottivi che possano essere disturbati nell'espletamento della loro funzione genitoriale da interferenze da parte dei genitori biologici.* V. DFP, 1987, pp. 904 i ss. V. el comentari a l'art. 28 de Marina SANTILLI, *Le Nuove leggi civile commentate*, 1984, pp. 129 i 130 i Piero CENCI, *Sul diritto dell'adottato di conoscere l'identità dei propri genitori naturali*, 4 D.F.P., 1531 (1996).

⁶⁸⁵ Per DOGLIOTTI el fet que una persona major d'edat que intenta tenir informació sobre els seus pares biològics hagi de demanar autorització judicial no és raonable i inclús podria constituir una violació dels drets fonamentals de l'individu. Massimo DOGLIOTTI, "Affidamento e Adozione", a *Trattato di Diritto Civile e Commerciale*. Dir. A. CICU / F. MESSINEO, VI-3: , Milano. Giuffrè Ed., 1990, pp. 180 i ss. Segons COSTANZO caldria modificar la legislació i partir del principi del respecte a la identitat originària de l'adoptat, en lloc de deixar la decisió a mans del jutge. *Una siffatta privazione no puo*

tracta d'una solució de caràcter judicial, que es pot qualificar d'intermitja entre les aspiracions d'anonimat d'alguns pares biològics i les de conèixer la veritat d'alguns adoptats, que deixa la decisió a mans del jutge, sense indicar-li quins criteris ha basar la seva decisió⁶⁸⁶ i que afavoreix l'anonimat dels pares en tant que és la regla general contra la qual ha de lluitar qui demana la informació⁶⁸⁷.

L'article 40 del projecte de 1989, de reforma de la llei n.184 de 1983⁶⁸⁸, que encara no ha esdevingut llei, estableix que l'adoptat major d'edat pot accedir a les dades registals sobre la seva filiació biològica⁶⁸⁹.

El secret sobre aquestes dades està garantit també penalment en l'art. 73 L.A. que disposa que qualsevol persona que conegui per raó del seu ofici i subministri qualsevol informació suficient per localitzar a un menor adoptat, o de qualsevol manera reveli l'origen adoptiu d'un menor serà castigat amb pena de reclusió de fins a sis mesos, o de multa de fins a 900.000 lires. Si aquest acte el realitza una persona

qualificarsi sanzione, poiché non è sottoposta alle condizioni che costituiscono i presupposti della sanzione. Sebbene l'analogia sia irta, essa pare assimilabile ad una espropriazione. Una espropriazione che è destinata a rimanere senza indennizzo, perché certamente non è indennizzabile. Angelo COSTANZO, *Vicende di due principi costituzionalmente rilevanti e affini*, D.F.P., 1995-3, 1129 i ss. També és partidari de permetre l'adoptat major l'accés als orígens, Claudio SCOGNAMIGLIO, *Sul diritto dell'adottato ad ignorare l'identità dei propri genitori naturali*. Giur. it., 1988, I-2, pp. 105 i ss.

⁶⁸⁶ Segons PATTI, això suposa donar una discrecionalitat excessiva al jutge. Salvatore PATTI, *Verità e stato giuridico della persona*, R.D.C., 1988, Parte I, p. 241, i del mateix autor *Sulla configurabilità di un diritto della persona di conoscere le proprie origini biologiche*, D.F.P., 1987, p. 1316 i ss. Per DOGLIOTTI l'autorització judicial hauria de ser un acte degut quan el sol.licitant fos major d'edat, a no ser que hi hagués oposició justificada dels pares biològics a aquest coneixement, i hauria de ser un acte excepcional si qui sol.licita l'autorització judicial és un tercer respecte a la relació adoptiva. DOGLIOTTI, *Trattato...*, p. 182. VERCELLONE proposa que l'autorització judicial quedi subordinada al consentiment dels pares adoptius i al dels pares biològics, per respectar el dret dels primers a exercitar la seva paternitat lliures d'interferències i el dels segons a la seva intimitat. VERCELLONE, *La filiazione...*, pp. 270 i ss.

⁶⁸⁷ Cal que es tracti d'un interès jurídicament protegit. Angelo VACCARO, *Sui compiti dell'ufficiale dello stato civile a seguito della L. 4 maggio 1983, N. 184*. D.F.P., 1984, pp. 1168 i ss.

⁶⁸⁸ El projecte de reforma és obra d'una comissió nomenada per decret del Ministero di Grazia e Giustizia de 4 d'octubre de 1989. D.F.P., 1993, pp. 881 i ss.

⁶⁸⁹ Art. 40:

1. *Qualunque attestazione di stato civile riferita all'adottato deve essere rilasciata con la sola indicazione del nuovo cognome e con l'esclusione di qualsiasi riferimento alla sua paternità e maternità e dell'annotazione e trascrizione di cui all'ultimo comma dell'art. 38, a meno che il richiedente sia lo stesso adottato divenuto maggiorenne.*

2. *L'ufficiale dello stato civile e l'ufficiale di anagrafe debbono rifiutarsi di fornire -all'infuori dell'autorità giudiziaria e dell'adottato divenuto maggiorenne- notizie, informazioni, certificazioni, estratti e copie dai quali possa comunque risultare il rapporto di adozione, salvo motivata autorizzazione, concedibile solo per gravi ragioni dal Presidente del tribunale per i minorenni che pronunziò l'adozione.*

que exerceix una funció pública (com són el *pubblico ufficiale* i l'*incaricato di pubblico servizio*) s'aplica la pena de reclusió de 6 mesos a 3 anys. Aquestes disposicions s'apliquen també a qui, sense autorització judicial, disposi de l'esmentada informació en relació a un acolliment preadoptiu.

La jurisprudència no és en absolut unànim i, amb base en diferents arguments ha permès, en ocasions, l'accés dels adoptats a la informació sobre el seu origen biològic⁶⁹⁰ i inclús els contactes amb la família biològica⁶⁹¹. En altres casos, en

⁶⁹⁰ Amb base en el dret constitucional a la salut, s'ha consentit la recerca dels pares biològics, quan aquesta fos indispensable, així, en una sentència d'un tribunal d'apel·lacions de Palerm en relació a un cas en el qual els metges que tractaven la sol·licitant, que havia estat intervinguda quirúrgicament dues vegades, havien lamentat la impossibilitat de fer l'anamnesi familiar, per a un tractament més acurat de la malaltia, ja que es sospitava que la patologia que patia podia tenir origen hereditari. *Corte di Appello di Palermo, Decreto* 11.12.1992. D.F.P., 1993, p. 587.

⁶⁹¹ En algun supòsit s'ha tingut en compte el fet que el fill, per l'edat en la qual va deixar de conviure amb la família biològica, pugui tenir records de la seva família anterior, per considerar convenient que es mantinguin les relacions. ... *l'emissione del decreto di adottabilità di un minore, non neonato, in stato di abbandono non impedisce che il giudice disponga la frequentazione del minore stesso con il nucleo familiare di sangue, malgrado la cessazione d'ogni formale legame, qualora permanga nel minore la memore consapevolezza del passato rapporto domestico, vale a dire di un fatto storico che talora può essere opportuno non obliterare, allorché l'infante non neonato abbia a ricordare bene e costantemente i propri genitori di sangue, la propria casa, il proprio ambiente di provenienza, e, cosa importantissima, ai fini di un sano sviluppo globale della personalità minorile, i propri fratelli germani.* ... *L'art 27 legge 184/83 disponente la radicale cessazione dei rapporti dell'adottato con il nucleo di sua provenienza va peraltro letto ed applicato in riferimento teleologico agli artt. 2 e 30 Cost. nel senso che la citata disposizione non deve mortificare o sopprimere il diritto del bambino alla completa disponibilità del proprio vissuto e, quindi, del proprio essere, ogni qualvolta quest'ultima appaia, in concreto, indispensabile per la ristrutturazione ed il perfezionamento della personalità minorile.* L'establiment de relacions o visites no contradiu, segons la sentència, el mandat del Codi en el sentit que es trenquen els vincles jurídics amb la família anterior sinó que la relació amb la família d'origen pot ser assimilada a la que el fill hagués pogut tenir en el passat, amb qualsevol persona, fos o no parenta seva. *Tribunale per i minorenni di Roma, 5.7.1988, D.F.P., 1990, pp. 105 i ss.* En sentit contrari, en un supòsit d'acolliment preadoptiu es va denegar la petició de visites entre germans, amb l'argument del possible perjudici del procés d'integració en la família acollidora, ja que els germans que sol·licitaven les visites vivien amb els pares biològics. *Corte di appello di Torino. Decreto* 28.2.1990. D.F.P., 1991, pp. 548 i ss. En un supòsit d'adopció del fill del cònjuge, es va negar al pare biològic la possibilitat de veure el seu fill, al qual no veia desde feia deu anys. Les visites serien possibles, segons el tribunal, només en el cas que el propi fill ho sol·licités. D'altra banda, la sentència estableix l'obligació dels pares d'informar el fill del seu origen biològic, ja que es tracta d'un dret ... *al quale il nostro ordinamento attribuisce, ormai, un ruolo attivo nel processo di formazione della sua personalità, di socializzazione e nella stessa vita della famiglia: a tale diritto corrisponde l'obbligo dei coniugi di informare Andrea del suo reale status di figlio naturale, adottato dal coniuge della propria madre; sussiste, per ogni bambino, la necessità (più che l'opportunità) della esatta cognizione delle sue origini, in quanto l'informazione veridica circa la realtà di detto status costituisce per i soggetti obbligati predetti, per un verso, atto doveroso ed insieme positivo, di grande rilievo e di aiuto per una crescita sana ed integrale del minore, e, per altro verso, pura ed obiettiva notizia, assai meno traumatizzante di una possibile "rivelazione" accidentale, da parte di altri soggetti, dell'ignota figura del genitore di sangue... quanto alla scelta del momento, andrà fatta prima che il minore entri nel periodo*

canvi, l'ha denegat⁶⁹², tot i que la informació era necessària per raons mèdiques⁶⁹³. En una sentència curiosa un tribunal va proclamar, inclús, el dret de l'adoptat a ignorar la identitat dels seus progenitors biològics⁶⁹⁴.

c. Suïssa

L'adopció s'inscriu en el Registre Civil al marge de la inscripció de naixement i es fa una nova inscripció de naixement on es fa constar solament la filiació adoptiva com si la anterior no existís. Aquesta segona inscripció es fa en un full complementari

delicato e doloroso dell'adolescenza, età notoriamente critica e nella quale i giovanissimi vivono de per sé un sentimento di grande precarietà, di sradicamento e di confusione di identità, età di transizione, di attesa e di conflitto, tutt'altro che favorevole a siffatta rivelazione. Corte di appello di Perugia, decreto 25.5.1992, D.F.P., 1991, pp. 154 i ss.

⁶⁹² Segons un tribunal de menors de Torí el dret a conèixer el propi origen decau davant del *proiecte afectiu-educatiu* de l'adopció, que dóna al menor l'estatus de fill legítim ja que, segons la jurisprudència constitucional (sentència de 15 de juliol de 1975, n.207) el dret a la investigació de la paternitat o maternitat no és absolut sinó que pot decaure davant d'altres béns jurídics també constitucionalment garantits. *Tribunale per i minorenni di Torino*, 4.2.1986, D.F.P., 1986, pp. 187 i ss. Un tribunal de menors de Roma va denegar la petició d'una noia major d'edat que sol.licitava conèixer la identitat dels pares biològics, moguda tant pel desig de conèixer-los com també per assabentar-se de possibles impediments matrimonials, de cara al seu proper casament. El tribunal es va basar d'una banda, en la innecessarietat de conèixer la identitat per excloure qualsevol impediment matrimonial i també en la manca de motius de gravetat excepcional, que poguessin justificar una decisió favorable. *Ammettere la ricorrente, ora figlia legittima, alla ricerca dei suoi genitori di sangue, senza che vi siano motivi di eccezionale gravità, senza che della richiesta siano partecipi i suoi attuali genitori, e senza infine, considerare gli effetti sicuramente traumatici, se non pure negativi, che una ricerca siffatta, una volta portata a termine positivamente, potrebbe produrre, dato il tempo trascorso, sui genitori di sangue e sui loro assetti esistenziali e familiari attuali, è come consentire a chiunque, e per un fine solo speculativo, di contestare la propria o altrui origine legittima chiedendo liberamente accertamenti in proposito. Il che è chiaramente vietato dall'ordinamento Tribunale per i minorenni di Roma*, Decreto 30.5.1994, D.F.P., 1994, p. 1315.

⁶⁹³ En un supòsit recent, els pares adoptius d'un major d'edat afectat de leucèmia mielítica en fase aguda i necessitat d'un transplantament urgent de medul. la òssia van sol.licitar informació per poder localitzar una germana biològica del seu fill, també adoptada, als efectes de procedir a aquesta intervenció. Tot i el parer favorable del Ministeri Fiscal, que condicionava l'accés a la germana al consentiment d'aquesta, el tribunal es va declarar incompetent en no tractar-se d'un menor d'edat. *Tribunale per i minorenni Emilia Romagna*, Decreto 30.1.1996, D.F.P., 1996, pp. 656-8.

⁶⁹⁴ La mare biològica va averiguar l'adreça, el telèfon i l'actual identitat del fill que ella mateixa havia abandonat poc després del part, mitjançant l'ajut d'una tercera persona. Aquesta el va telefonar, li va revelar el nom de la seva mare biològica, i li va proposar que la truqués. Després de la primera trucada, el noi (que llavors ja tenia 22 anys) va decidir que no volia tenir cap tipus de relació amb la persona que s'havia identificat com la seva mare biològica. Com a conseqüència dels repetits intents de la mare de posar-s'hi en contacte (mitjançant cartes i més trucades telefòniques), es va demanar auxili a un Tribunal, que va ordenar a la mare biològica que deixés d'interferir-se en la vida del seu fill. *Pretura Bari*, 30.12.1986. Giur. it., 1988, I, 2, pp. 105 i ss. Vegi's també, en el mateix lloc, el comentari de Claudio SCOGNAMIGLIO, *Sul diritto dell'adottato ad ignorare l'identità dei propri genitori naturali*.

que es superposa a l'anterior inscripció de naixement⁶⁹⁵. A tots els efectes els documents que el registre expedeix, referits a una persona adoptada, mencionen com a única família la adoptiva i no s'esmenta ni tant sols el fet de l'adopció. Totes les persones que intervenen en el procediment d'adopció estan obligades a respectar l'anonimat de la família adoptiva, de la biològica i del propi adoptat. La identitat d'aquestes persones està protegida per una regla general d'anonimat del registre, segons la qual solament poden tenir accés a aquestes dades les persones a les quals les inscripcions al.ludeixen directament. Fora d'aquest cas, pot autoritzar-se judicialment altres persones, sempre que justifiquin un interès directe i digne de protecció. La llei no determina en quina mesura la regla del secret pot oposar-se al mateix adoptat i la doctrina ha argumentat tant en el sentit afirmatiu com en el negatiu⁶⁹⁶. Alguns autors afirmen que hi ha un dret al coneixement del propi origen genètic que ha de prevaldre sobre els altres interessos en conflicte⁶⁹⁷. Altres opinen que si bé certament el fill té dret a conèixer el propi origen, aquest dret ha de ser valorat conjuntament amb els interessos d'altres persones, particularment els dels pares naturals als quals podria produir un greu perjudici moral exposar-los a entrar en contacte amb el seu fill vint o vint-i-cinc anys després de l'adopció⁶⁹⁸. Els pares biològics poden conèixer la identitat dels adoptius en el cas que aquests hi consenteixin⁶⁹⁹.

La jurisprudència no s'ha pronunciat mai directament sobre aquesta qüestió però en una sentència referida a un supòsit de filiació extramatrimonial el Tribunal federal va declarar que el dret del fill a conèixer la identitat del seu pare biològic no és un

⁶⁹⁵ Arts. 73 i 140.2 i 3 Ordonnance sur l'état civil, de l'1 de juny de 1953, modificada el 27 de novembre de 1972 i el 12 de gener de 1977 (OEC). L'adopció també s'inscriu en el registre de famílies. En el full referit als pares biològics es fa la menció *adopté par des tiers*. Sobre el full dels pares adoptius, la menció *adoptat* es fa sense menció dels pares biològics. En els extractes del registre de famílies no es reproduceix la menció de l'adopció.

⁶⁹⁶ Art. 138.3 OEC: *Quiconque peut obtenir des extraits qui le concernent personnellement. En dehors de ce cas, des extraits ne sont délivrés qu'aux parents en ligne directe, au tuteur, à des particuliers justifiant d'un intérêt direct et digne de protection, au mandataire de l'une de ces personnes, aux autorités désignées par l'OEC.*

⁶⁹⁷ Cyril HEGNAUER, *Droit suisse de la filiation*, 3ème édition, Berna, Editions Staempfli & Cie, S.A., 1990, pp. 95 i 96. Segons GROSSEN l'interès del fill a conèixer els orígens és preferent als altres interessos en conflicte. GROSSEN en *Adoption et formes alternatives d'accueil*, p. 298.

⁶⁹⁸ V. Jean GUINAND, *Rapport suisse*, en, AAVV, *La vérité et le droit*, Travaux de l'Association Henri Capitant des amis de la culture juridique française, T. XXXVIII, Paris, Economica, 1987, pp. 191 i ss., HAUSHEER H., *Beiträge zur Anwendung des neuen Adoptionsrecht*, St-Gall, 1979.

⁶⁹⁹ Art. 268 b) CCS de 1907: *L'identité des parents adoptifs ne sera révélée aux parents de l'enfant qu'avec leur consentement*. Aquest article va ser introduït en el codi per la llei federal de 30 de juny de 1972, en vigor desde l'1 d'abril de 1973 (RO, 1972, 2873).

dret fonamental i que aquest dret ha de cedir en el cas que hi hagi interessos preponderants de tercers, en aquest cas, el dret del pare a l'anonimat⁷⁰⁰. El tribunal federal també ha resolt en contra de l'accés a un dossier tutelar que hagués permès el sol.licitant descobrir la identitat dels seus pares biològics, amb base en la superioritat de l'interès de la seva mare, del seu pare i dels seus acollidors, en relació al del sol.licitant⁷⁰¹.

El dret dels pares biològics a tenir relacions personals amb el fill s'extingeix, en principi en el moment en que es constitueix l'adopció. Tot i això els pares adoptius poden tolerar el manteniment d'aquestes relacions i excepcionalment l'autoritat tutelar pot convertir-ho en una obligació⁷⁰².

La Constitució suïssa va ser reformada l'any 1992⁷⁰³, i, en la part que ens interessa, el nou art. 24 al. 2 litt.g) garanteix l'accés de totes les persones *aux données relatives a son ascendance*⁷⁰⁴. Es reconeix, per tant, un nou dret constitucional, de totes les persones a una prestació de l'Estat consistent en conservar la informació i posar-la a disposició del qui la sol.liciti. L'abast del dret es despren clarament del text, i suposa incloure la identitat, entre les dades esmentades. Des de la vigència d'aquest article, dons, el dret constitucional a conèixer la identitat dels progenitors pot ser invocat contra tots els òrgans de l'Estat sense que calgui esperar la legislació d'aplicació. Avui, dons, l'interès del fill a conèixer els seus orígens és superior al de tercers a oposar-s'hi⁷⁰⁵.

⁷⁰⁰ Sentència de 5 de febrer de 1986. En el supòsit que va donar lloc a aquesta sentència el fill reclamava conèixer la identitat del seu pare biològic, que la seva mare no li va revelar mai i que constava en uns arxius administratius. *Revue de l'État Civil*, 1986, p. 283 i ss. GUINAND, *Rapport...*, p. 199.

⁷⁰¹ ATF 112 Ia 97, 102 i ss.

⁷⁰² Arts. 307 i 274 a) CCS.

⁷⁰³ Reforma aprovada el 17 de maig de 1992. *Recueil Officiel des lois fédérales (RO)* 1992, p. 1579. L'origen del nou article és una iniciativa popular *contre l'application abusive des techniques de reproduction et de manipulation génétique à l'espèce humaine*.

⁷⁰⁴ Art. 24 estableix:

1. *L'homme et son environnement sont protégés contre les abus en matière de techniques de procréation et de génie génétique.*
2. *La Confédération édicte des prescriptions concernant l'utilisation du patrimoine germinal et génétique humain. Elle veille par là à assurer la protection de la dignité humaine, de la personnalité et de la famille et se conformera notamment aux principes suivants:*
 - ...g) *L'accès d'une personne aux données relatives à son ascendance est garanti.*

⁷⁰⁵ Marina Mandofia BERNEY i Olivier GUILLOD, *Liberté personnelle et procréation assistée. Quelques réflexions*. SJZ, 89 (1993), núm. 12, pp. 205 i ss. i Olivier GUILLOD, *Switzerland: everyone has the right to know his or her origins*, 32 J. Fam. L., 1993-4, pp. 465 i ss.

Com a conseqüència de la reforma constitucional, l'any 1995 es va redactar un avantprojecte de llei federal sobre procreació assistida⁷⁰⁶ que estableix el dret del fill concebut mitjançant modalitats heteròlogues de les tècniques de reproducció assistida, a conèixer la identitat del donant⁷⁰⁷. En el *Rapport explicatif* de l'avantprojecte es fa referència a les conseqüències del reconeixement d'aquest dret en matèria d'adopció⁷⁰⁸ i s'estableix que cal extendre'l també a l'adopció. La qüestió sobre si el dret del fill serà incondicionat o bé si caldrà procedir en cada cas a una valoració dels interessos en joc, s'ha de resoldre, a la llum de la constitució, en favor de la primera solució⁷⁰⁹.

d. Alemanya

L'adopció s'inscriu en el registre civil i, tot i que no comporta l'anul.lació de la menció dels pares biològics, la publicitat d'aquestes dades és restringida. Els documents que el registre emet no contenen cap referència a l'adopció, excepte la certificació d'ascendència que, amb la finalitat d'evitar matrimonis incestuosos, es requereix per contraure matrimoni i que menciona la filiació biològica. Tanmateix, caldrà el consentiment de l'adoptat per a que el seu futur cònjuge conegui el fet de l'adopció⁷¹⁰. L'adoptat pot conèixer el seu origen biològic a partir dels setze

⁷⁰⁶ *Avant-projet relatif à une loi fédérale concernant la procréation médicalement assistée et instituant une Commission nationale d'éthique (loi sur la médecine humaine), 1995.*

⁷⁰⁷ Art. 26. *Droit à l'information:*

1. *Le centre cantonal de conservation des données peut donner en tout temps à l'enfant conçu au moyen de sperme provenant d'un don des renseignements sur le donneur, pur autant que l'enfant puisse faire valoir un intérêt justifié.*

2. *L'enfant âgé de seize ans révolus a le droit de demander des renseignements sur l'aspect physique et les données d'identification du donneur, sans devoir faire valoir un intérêt justifié.*

⁷⁰⁸ V. el punt n. 234.613 del *rapport* esmentat.

⁷⁰⁹ El centre de conservació de dades, abans de donar la informació sobre la identitat del donant, haurà d'informar el donant de la sol.litud i el fill haurà de ser informat en cas de reacció adversa del donant. Ara bé, aquest centre no disposarà de cap marge d'apreciació, de manera que en cas de col.lisió d'interessos, el del fill a conèixer els orígens prevaldrà sobre el del donant a l'anonimat. La informació no es donarà mai abans d'un mes desde la sol.litud, per prevenir de les demandes precipitades o formulades sobre la base d'un humor passatger. Un cop rebuda, el fill ha de ser informat del dret del donant i de la seva família al respecte de la seva vida privada. *Rapport explicatif de l'avant projet relatif à une loi fédérale concernant la procréation médicalement assistée et instituant une Commission nationale d'éthique, 1995, pp. 64 i ss.*

⁷¹⁰ § 62, al. 2 *Personenstandsgesetz (PStG).*

anys⁷¹¹ i els pares adoptius poden conèixer totes les dades conegudes sobre els biològics; ara bé, aquests només poden accedir a la informació no identificativa dels adoptius (situació econòmico-social i professional dels pares adoptius, estructura familiar...). El secret és doncs unilateral⁷¹².

e. Estats Units d'Amèrica

L'adopció comporta la redacció d'una nova partida de naixement segons la qual els seus pares són els adoptants a tots els efectes. La partida de naixement originària es guarda en un expedient confidencial i en endavant, ni el fill ni els seus pares adoptius poden conèixer la identitat dels pares biològics. Tampoc aquests poden conèixer la dels pares adoptius⁷¹³.

Aquesta política de confidencialitat ha estat molt combatuda en els últims anys, tant per particulars com per grups organitzats⁷¹⁴ que pressionen per obtenir més flexibilitat en l'accés a la informació sobre l'adopció. En alguns casos s'ha plantejat la constitucionalitat de les lleis que impedeixen a l'adoptat conèixer els seus orígens, sense que de moment s'hagi aconseguit que cap tribunal l'hagi posat en dubte⁷¹⁵.

⁷¹¹ § 61.2 *PSiG*. El dret del fill al coneixement del propi origen està admès de manera general pel dret alemany i la jurisprudència constitucional ha declarat que cal considerar-lo inclòs en el dret constitucional a la personalitat. La sentència més recent, de 26 d'abril de 1994 (*NJW* 1994, p. 2475) va declarar inconstitucional l'article 1598 *in fine* BGB en tant que estableix que el fill major té un plaç de dos anys, a partir de la majoria d'edat, per a impugnar la paternitat del marit de la mare. La seguretat en l'estat de les persones, en la que es basa la limitació temporal de l'acció, no justifica una restricció a l'exercici del dret a conèixer el propi origen. Françoise FURKEL, *Chronique de droit civil allemand*, RTDC, 1995-3, pp. 698 i ss. Anteriorment, en el mateix sentit, poden veure's les sentències de 18 de gener de 1988 (*FamRZ* 1989, p. 147) en el qual es va reconèixer el dret del fill a conèixer la identitat del seu pare a través de la seva mare, i de 31 de gener de 1989 (*FamRZ*, 1989, p. 255) en la qual es va declarar que la restricció de la possibilitat d'impugnar de la filiació matrimonial a determinats supòsits, era contrària a la constitució en tant que comporta una limitació al dret a conèixer el propi origen. FRANK, *La signification différente...*, RIDC, 1993-3, pp. 640 i ss.

⁷¹² Rainer FRANK, *Adoption et formes alternatives d'accueil en République fédérale d'Allemagne*, a *Adoption et formes alternatives d'accueil...*, pp. 240 i ss.

⁷¹³ Joan H. HOLLINGER (Editor-in-Chief), *Adoption Law and Practice*, Matthew Bender, 1992 (1993 i 1994 Cumulat. suppl.).

⁷¹⁴ D'entre els col·lectius més coneguts hi ha els següents: *Adoption Information Exchange*, *Concerned United Birthparents*, *Adoptive Parents for Open Records*, *International Soundex Reunion*, i *Adoptees' Liberty Movement Association of New York*.

⁷¹⁵ Vegi's Anne E. CRANE, *Unsealing adoption records: the right to know versus the right to privacy*, 1986 Annual Survey of American Law, pp. 645 i ss.; John M. STOXEN, *The best of both open and closed adoption worlds: a call for the reform of state statutes*. 13 Journal of Legislation, 1986, pp. 292 i ss; Debra D. POULIN, *The open adoption records movement: constitutional cases and legislative compromise*, 26

En aquest sentit s'ha dit que les normes que imposen la confidencialitat vulneren el dret de tota persona a conèixer la pròpia identitat, que és un dret fonamental que té la seva rel en el dret a la intimitat. La sentència del cas *Mills*⁷¹⁶ va rebutjar aquesta argumentació i va declarar que tot i que la informació referent a la pròpia història mèdica i social és essencial per a la formació de la identitat personal i la pròpia imatge, no cau dins l'àmbit de protecció de la *privacy* que estableix la *Bill of Rights*⁷¹⁷. Segons el Tribunal, la llei quina constitucionalitat es posava en dubte, té la seva justificació en la protecció del dret a la intimitat dels pares biològics, que potser han creat una família nova i confien en la confidencialitat que els va ser promesa⁷¹⁸, protecció que constitueix un interès legítim de l'Estat. Ademés, afegeix, la llei no deixa desprotegits els adoptats en tant que poden accedir a la informació si proven una causa suficient.

També s'ha posat en dubte la constitucionalitat de les normes que imposen la confidencialitat, en tant que, es diu, suposen una forma de discriminació per raó de naixement i per tant violen la Catorzena Esmena de la Constitució Nordamericana. Els

J. Fam. L., 1987-88, pp. 395 i ss.; Pamela SMITH, *Regulating confidentiality of surrogacy records: lessons from de adoption experience*, 31 J Fam. L., 1992-3, pp. 65 i ss.; Ronald J. LAJOIE, *Access to Birth Records: An adult adoptee's psychological need and constitutional right*, 21 New Hampshire B. J., 1980, pp. 103-20; Carolyn BURKE, *The adult adoptee's constitutional right to know his origins*, 48 South. Cal. L.R., 1975, pp. 1196 i ss.; Jason KUHNS, *The sealed adoption records controversy: breaking down the walls of secrecy*, 24 Golden Gate Univ. L.R., 1994, pp. 259 i ss.; James R. CARTER, *Confidentiality of adoption records: an examination*, 52 Tul. L. R., 1978, pp. 817 i ss., Paul J. TARANTELLA, *Sealed adoption records and the constitutional right of privacy of the natural parents*, 34 Rutgers L.Rev., 1982, pp. 451 i ss., Anne E. CRANE, *Getting to know you: disclosure of information contained in sealed adoption records under Connecticut Public Act 87-555*, 5 Conn. Probate L.J., 1989, pp. 81 i ss., Michael D. BERMAN, *Unsealing adoption records*, 22 Maryland Bar Journal, n.5, 1989, pp. 33-35.

⁷¹⁶ *Mills v. Atlantic City Dep't of Vital Statistics*, 372 A.2d 646 (N.J. Super Ct. Ch. Div. 1977). Vegint-se també altres cassos importants com *ALMA Society Inc. v. Mellon*, 601 F.2d, 1233, *Application of Maples*, 563 S.W.2d. 760, 763 (Mo. 1978) i *In re Roger B.*, 418 N.E. 2d 751 (Ill. 1981).

⁷¹⁷ Segons la jurisprudència, per tant, dret a la intimitat, que protegeix contra les intromissions en qüestions com el matrimoni, l'avortament, la contracepció i les relacions familiars no abarca el control sobre la informació referida a un mateix, com manté FRIED en un citadíssim article. V. Charles FRIED, *Privacy*, 77 Yale L.J., 1968, pp. 475 i ss.

⁷¹⁸ *It is highly likely that the natural parent of an adoptee will choose not to reveal to his or her spouse the facts of an emotionally upsetting and potentially socially unacceptable occurrence many years past.* V. *Mills*. TARANTELLA, partidari de fer prevaldre els interessos de la família biològica, distingeix tres vessants del dret a la intimitat dels pares biològics, especialment de la mare. La primera, el dret a la intimitat familiar, en tant que el fill podria localitzar-la i interferir en la seves relacions familiars actuals, fins el punt de malmetre-les, en el cas que aquesta família desconegués el seu passat. La segona, seria el dret a prendre decisions en l'àmbit de la pròpia família sense interferències de l'Estat, ja que la decisió de la dona d'accedir a l'adopció del seu fill, no seria totalment lliure en el cas que fos permesa la seva identificació. La tercera, seria el dret a la confidencialitat definit com l'interès en evitar la revelació d'assumptes de caire personal. TARANTELLA, *Sealed adoption records...*, pp. 451 i ss.

no adoptats tenen un dret a conèixer la seva veritable identitat, que els és negat als adoptats. Segons la sentència del cas *Maples* la diferència de tracte no suposa la inconstitucionalitat de la norma ja l'estatus dels adoptats no deriva del naixement sinó d'un procés judicial que es desenvolupa amb la finalitat de protegir-los i, ademés, la Constitució no impedeix que es tracti de manera diferent les persones que es troben en circumstàncies diferents, sinó només que això es faci amb base a criteris arbitraris⁷¹⁹.

S'ha dit també que la legislació sobre adopció viola el dret a rebre informació, reconegut en la Primera Esmena de la Constitució. En aquest sentit el tribunal del cas *Mills* va declarar que aquest dret no és absolut i pot cedir front altres interessos com és en aquest cas el de l'Estat en el procés d'adopció i en la protecció de la intimitat dels pares biològics. Segons la sentència del cas *Roger B.* no està constitucionalment garantit l'accés a les informacions que no estan a disposició del públic en general i que la informació sobre l'origen dels adoptats gaudeix d'una protecció especial, superior a la d'altres tipus d'informació, pel fet que es genera en un procés judicial. Segons la sentència del cas *Maples* el control del contingut dels registres judicials no viola el dret a la informació sinó que suposa l'exercici d'un interès legítim de l'Estat, *balancing conflicting rights of privacy and protecting the integrity of the adoption process which could suffer if the confidentiality of the records were diminished*. En definitiva, no hi ha hagut cap tribunal que hagi acceptat els arguments dels adoptats ja que, si bé accepten que els adoptats poden tenir un dret digne de protecció constitucional a conèixer els seus orígens, aquest dret és inferior al dels pares biològics a conservar l'anonimat, al dels adoptants a l'autonomia familiar i al de l'Estat en protegir la integritat del procés d'adopció⁷²⁰.

Com a conseqüència d'aquests moviments, darrerament la majoria de legislacions nord-americanes han estat reformades i actualment es pot distingir entre quatre opcions legislatives vigents en els diferents Estats⁷²¹.

La primera consisteix en permetre a l'adoptat accedir al seu certificat original

⁷¹⁹ *In re Ginnan*, 101 Misc. 2d 853, 863 422 N.Y.S. 2d 1003, 1009 (1979), *Reed v. Reed*, 404 U.S. 71, 75-76 (1971).

⁷²⁰ HOLLINGER, *Adoption Law...*, ch. 13, p. 45.

⁷²¹ Per un estudi de l'estat de la qüestió en els diferents Estats l'any 1988, vegi's Jeffrey ROSENBERG, *1988 Survey of state laws on access to adoption records*, *The Family Law Reporter*. August 16, 1988. Monograph n.º3. Vol. 14, No. 40. V. també, HOLLINGER, *Adoption Law*, ch.13.

de naixement si pot provar una causa suficient (*good cause*⁷²²). Val a dir que no hi ha, en absolut, acord jurisprudencial sobre quines circumstàncies constitueixen causa suficient⁷²³, tot i que es sol permetre l'accés quan és necessari per problemes de salut⁷²⁴.

En altres Estats s'ha previst el sistema de registre de voluntats (*Mutual Consent Registry o Voluntary Registry*) segons el qual qualsevol persona adoptada, des de que és major, pot demanar informació sobre els seus pares biològics, que li serà donada només si aquests també han fet constar en el registre el seu consentiment a que s'els

⁷²² Altres formules que les legislacions han utilitzat per expressar la causa suficient, igualment inconcretas, són *good cause as demonstrated by clear and convincing evidence*, *good cause shown in exceptional cases*, *a showing that it is in the best interest of the child or the public*, *showing of compelling reasons*, i, finalment, *showing that disclosure would be of greater benefit than nondisclosure*.

⁷²³ La jurisprudència ha declarat ja en moltes ocasions que la mera curiositat no és causa suficient, encara que no hi ha acord sobre quan hi ha mera curiositat i quan no. En el cas *Mills* es va declarar que la necessitat psicològica pot constituir una causa suficient, i que quan l'adoptat és major d'edat la càrrega és de l'Estat de provar que en cada cas concret que concorre una *good cause*, i no del demandant de provar el contrari. L'Estat, segons aquesta sentència, crea les relacions adoptives i té el deure d'assistir els adoptats que pateixen crisis d'identitat. En canvi, la sentència del cas *Backes v. Catholic Family Community Services*, 210 N.J. Super. 186, 509 A. 2d 283 (Ch. Div. 1985) va considerar que la doctrina del cas *Mills* protegia insuficientment el dret a la privacitat dels pares biològics. Tot i que un pèrit va declarar que el demandant patia problemes d'identitat provocats per la ignorància sobre els seus orígens, el tribunal va concloure que no hi havia problemes psicològics de naturalesa patològica i que, per tant, no s'havia justificat suficientment la *good cause*. En el mateix sentit, en el cas *In re Dixon*, 323 N.W.2d 549 (Mich. Ct. App. 1982) es va denegar la informació sobre els seus orígens a una dona que patia una enfermetat depressiva, tot i que el seu psiquiatre va declarar que el coneixement d'aquesta informació beneficiaria el seu tractament. També es va denegar en el cas *Bradey v. Children's Bureau of South Carolina*, 275 S.C. 622, 274 S.E.2d 418 (1981) quina sentència estableix que l'adoptat *might have shown good cause if he had required medical assistance for his feelings of insecurity or demonstrated that he was unable to maintain steady employment or a stable family due to an identity crisis*) i també en *In re Assalone*, R.I., 512 A.2d 1383 (1986), en la qual s'estableix que la necessitat psicològica greu de conèixer la identitat dels pares biològics pot justificar una invasió del dret constitucional a la intimitat dels pares biològics, garantit per la Constiuació. Els tribunals de New York venen exigint, además de la prova d'una causa justificada, que els pares biològics siguin informats i consenteixin a que l'adoptat conegui la seva identitat a fi i efecte de no malmetre la política de l'Estat de protegir l'anonimat i autonomia de les famílies biològiques respecte de les adoptives. *Golan v. Louise Wise Services*, 69 N.Y.2d 343, 514 N.Y.S.2d 682, 507 N.E. 2d 275 (1987). Amb base en raons ben diferents s'ha permès conèixer la identitat d'alguns parents biològics com en el cas *In re Lay*, en el qual dos germans biològics que van ser adoptats per persones diferents, es van conèixer casualment i volien localitzar els altres tres germans que, segons els constava, també havien estat adoptats. El tribunal els va permetre conèixer la identitat dels pares biològics. *In re Lay*, 382 So. 2d 814 (Fla. App. 1980).

⁷²⁴ *Chatman v. Bennett*, 57 a.d. 2D 618, 393, n.y.s. 2D 768 (1977). *In re Hayden*, 106 Misc. 2d 849, 435 N.Y.S. 2d 541 (1981). En el cas *In re George*, es va negar la petició de l'adoptat de conèixer la identitat dels seus pares biològics, després d'assegurar-se que cap membre de família biològica era compatible per fer una donació de medul.la òssia a l'adoptat, afectat de leucèmia. *In re George*, 630 S.W. 2d 614 (Mo. App. 1982).

dongui aquesta informació⁷²⁵. En alguns Estats es requereix, además, el consentiment dels adoptants⁷²⁶. Les legislacions que preveuen aquest sistema presenten variants en alguns aspectes com ara en la solució que es dona al supòsit que un dels progenitors dongui la seva autorització per a que es dongui la informació al fill i l'altre s'hi negui, o en el cas que un dels progenitors o ambdós hagin mort. En alguns Estats cal que els interessats que s'han registrat renovin periòdicament la seva petició mentre que en altres és suficient fer-ho una sola vegada⁷²⁷. En el cas que no s'obtingui el consentiment dels pares biològics l'adoptat haurà provar la concurrència d'una causa suficient; ara bé, és molt possible que, vigent un *registre de voluntats* i davant l'absència de consentiment, la pretensió sigui també denegada en via judicial⁷²⁸.

Aquest sistema ha estat objecte de crítiques en tant que no es preveu la realització d'una activitat positiva per intentar localitzar els pares biològics o els adoptats i inclús està prohibit demanar el consentiment a les persones que no han registrat la seva voluntat, amb l'inconvenient que això pot representar per a aquells interessats que, a manca d'una bona publicitat, no s'han assabentat que hi ha aquesta possibilitat⁷²⁹.

L'altre sistema vigent en alguns Estats, *search and consent*, consisteix en que l'adoptat major comunica a l'entitat corresponent que vol conèixer la identitat dels seus pares biològics, que li serà donada sols si s'obté el seu consentiment. L'entitat té

⁷²⁵ En alguns estats poden registrar-se, además de l'adoptat major i dels pares biològics, altres parents. A Arkansas, per exemple, permet fer-ho a qualsevol parent de l'adoptat dins del segon grau de parentiu i Oregon als germans biològics majors, als pares adoptius de l'adoptat mort i també als pares o majors adults d'un pare biològic mort.

Pel cas de les adopcions constituïdes abans que s'instaurés el sistema de registre de voluntats, normalment s'estableixen unes normes que garanteixen el coneixement de les noves possibilitats legals per part dels interessats. La legislació de Michigan, per exemple, estableix que pel supòsit d'adopcions constituïdes abans de 1980, cal informar els pares biològics de la nova legislació a fi i efecte que puguin fer constar, si així ho desitjen, la seva negativa a ser identificats. Segons la legislació actual, en el cas que no consti la negativa dels pares biològics a ser identificats, ho seran si ho demana l'adoptat. HOLLINGER, *Adoption Law...*, ch. 13, p. 39.

⁷²⁶ En alguns Estats l'establiment d'aquest requisit va ser decisiu per aconseguir l'aprovació de la legislació.

⁷²⁷ La legislació de Louisiana, per exemple, exigeix la renovació cada cinc anys.

⁷²⁸ V. Jeannine FAY, *The Mutual Consent Voluntary Adoption Registry: a Sound Approach to the Sealed Record Controversy*, 18 Rutgers L.J., 678 (1987).

⁷²⁹ *Such a passive system of inquiry may mean months or years before such a union of identities is made.* Judy A. FULLER, Susan L. STOCKHAM-MOSCA. *Adoption options: open or closed alternatives in procedures*, 65 Florida Bar J., 1991, pp. 57-59.

l'obligació de demanar el consentiment, i amb aquesta finalitat ha de portar a terme una investigació (*diligent search*) per localitzar els pares biològics, durant un plaç legalment establert⁷³⁰ i amb les precaucions necessàries per a evitar el coneixement públic de la situació. Un cop localitzats, s'els informa personalment dels desitjos del seu fill biològic i s'els demana el seu consentiment. Si no responen en el plaç legalment establert⁷³¹, caldrà que l'adoptat ho demani judicialment⁷³², encara que hi ha alguns Estats, com Nebraska i Washington, que donen al silenci valor de consentiment. Alguns Estats requereixen cumulativament el consentiment dels pares adoptius. Per cobrir les despeses de la investigació l'adoptat ha de pagar una quantitat prevista en la llei⁷³³.

Per últim, hi ha també algun Estat que dóna lliure accés a l'adoptat major d'edat al seu certificat original de naixement.

El sistema més extès és el de registre de voluntats, vigent a vint-i-sis Estats, que és també el que s'ha adoptat la Uniform Adoption Act⁷³⁴. El sistema de *search and consent*, també ha tingut una acollida considerable ja que és vigent a dinou Estats. Està disminuint el nombre d'Estats que mantenen el principi de la confidencialitat, que avui són quatre i mantenen el lliure accés dels majors d'edat solament dos Estats.

En aquest aspecte la Adoption Act (UAA)⁷³⁵, estableix el principi segons el qual tota la informació referent a la identitat dels adoptats i de la seva família originària és confidencial⁷³⁶; en canvi, la informació no identificativa (mèdica, genètica i cultural) és accessible per a l'adoptat. La UAA ha optat pel sistema del

⁷³⁰ La legislació de Kentucky, per exemple, marca un plaç de 6 mesos i la de North Dakota de 3 mesos.

⁷³¹ Aquest plaç varia en les diferents legislacions: a Minnesota, per exemple és de cent vint dies i a North Dakota és de seixanta dies.

⁷³² En aquest supòsit, en cas de silenci o negativa manifestada dels pares biològics, serà difícil que el jutge accedeixi a la sol·licitud. V. nota 58.

⁷³³ La legislació de Kentucky, per exemple, estableix la quantitat de 250 dòlars.

⁷³⁴ HOLLINGER, *Adoption Law...*, vol.II, suplement de 1994, Chapt. 13, apèndix, pp. 119 i ss.

⁷³⁵ Uniform Adoption Act, 9 U.L.A., Part.1, (West Supp. 1995). La National Conference of Commissioners on Uniform State Laws va aprovar la UAA en la seva reunió anual de l'agost de 1994, després de cinc anys de discussions. El novembre de 1996 solament Vermont havia adoptat aquesta llei. V. el comentari de varis autors a *SYMPOSIUM ON THE UNIFORM ADOPTION ACT*, 30 Fam. L. Q., 1996, especialment, Joan H. HOLLINGER, *The Uniform Adoption Act: Reporter's Ruminations*, pp. 345 i ss.

⁷³⁶ Article 6. *Records of adoption proceeding: retention, confidentiality and access.*

registre de voluntats, en el qual les persones interessades poden fer constar el seu desig de ser o no ser identificats⁷³⁷ i del qual han de ser informats els pares abans de consentir l'adopció dels seus fills⁷³⁸. Es preveu també l'accés a un procediment judicial per poder accedir a la informació en cas que no s'obtingui el consentiment de les persones a les quals aquesta es refereix⁷³⁹. També s'estableixen una sèrie de variants que els Estats poden adoptar si volen restringir o ampliar les possibilitats d'accés a la informació⁷⁴⁰ i un sistema de sancions⁷⁴¹.

En aquesta com en altres matèries els redactors de la UAA van optar per establir una regulació flexible, compatible amb les polítiques dels diferents Estats, i gens radical, a fi i efecte d'assegurar la seva aprovació per la conferència i l'adopció per el major nombre d'Estats possible⁷⁴². Hollinger, l'autor de l'obra actual més completa i més citada en matèria d'adopció proposa un sistema consensual de revelació de la informació identificativa, i, l'establiment d'una pressumpció legal favorable a la revelació pel cas de no obtenir-se el consentiment⁷⁴³.

L'establiment o la continuació de les relacions entre l'adoptat i la família anterior, malgrat els efectes extintius de l'adopció, és possible als Estats Units, per

⁷³⁷ Section 6-104: *Disclosure of identifying information.*

⁷³⁸ Section 2-404. *Time for execution of consent or relinquishment.*

⁷³⁹ La UAA estableix les circumstàncies que ha de tenir en compte el tribunal abans de decidir si, malgrat que no s'ha pogut obtenir el consentiment necessari, es pot revelar la informació sol·licitada. *Section 6-105. Action for disclosure of information.*

⁷⁴⁰ Algunes de les mesures per configurar un sistema més restrictiu consisteixen en incrementar l'edat a partir de la qual es pot demanar la informació, en requerir el consentiment d'ambdós pares biològics o també el dels pares adoptius. Per obtenir el resultat contrari poden adoptar-se mesures com ara una ampliació de la llista de persones que poden sol·licitar informació (germans o altres parents), establint que la manifestació contrària a la revelació d'informació caduca al cap de 10 anys, o creant la pressumpció que els pares biològics consenteixen a manca d'una declaració expressa en sentit contrari, etc.. La declaració favorable a que es revelin dades de la pròpia identitat pot estar condicionada, per voluntat del declarant, a que el sol·licitant autoritzi, a la vegada, que es revelin les seves dades. El declarant pot revocar la seva voluntat favorable o contrària a que es reveli la seva identitat, en qualsevol moment.

⁷⁴¹ La section 7-106 (*Unauthorized disclosure of information*).

⁷⁴² L'opció de la UAA tampoc ha estat del gust de tothom, i així, s'ha expressat, per exemple, que... *This middle-of-the road approach incurred the displeasure of both extremes.* Joel TENENBAUM, *Introducing the Uniform Adoption Act*, a *SYMPOSIUM*, p. 341. Alguns col·lectius, com *Concerned United Birthparents* i *American Adoption Congress*, partidaris d'un sistema d'adopció totalment obert, han estat molt crítics amb la UAA, que qualifiquen, en aquest aspecte de sorprenentment antiquada. V. BLAIR a *SYMPOSIUM*, pp. 466-7.

⁷⁴³ HOLLINGER, *Adoption Law...*, ch. 13.01 (2).

diferents vies. La primera via és el reconeixement dels acords als que arribin els interessats i la seva regulació legal; la segona és el reconeixement jurisprudencial i la tercera és la imposició judicial en cas que es consideri convenient pels interessos del fill⁷⁴⁴.

Sis Estats han regulat la possibilitat que en constituir l'adopció la família biològica i l'adoptiva estableixin un règim per regular els contactes entre els pares biològics i l'adoptat. Aquests acords han de ser aprovats judicialment, normalment amb el criteri de l'interès del fill⁷⁴⁵. El seu incompliment no dóna dret als pares biològics a revocar el consentiment a l'adopció ni afecten la seva validesa, sinó que solament dóna dret a exigir el seu compliment⁷⁴⁶.

⁷⁴⁴ V. Judy E. NATHAN, *Visitation after adoption: in the best interest of the child*, 59 N.Y.U.L.Rev., 1984, pp. 633 i ss.; B. Lee PHILLIPS, *Open adoption: a new look at adoption practice and policy in Texas* 43 Baylor L. Rev., 1992, pp. 407 i ss.; Judith L. SHANDLING, *The constitutional constraints on grandparents' visitation statutes*, 86 Colum. L. Rev., 1986, pp. 118 i ss.; Nancy F. BELBAS, *Staying in touch: empathy in open adoptions*, 57 Smith College Studies in Social Work, 1987, pp. 184 i ss.; Laurie A. AMES, *Open adoptions: truth and consequences*, 16 Law and Psychology Rev., 1992, pp. 137 i ss.; Chauncey BRUMMER, Era LOONEY, *Grandparent rights in custody, adoption and visitation cases*, 39 Ark. L. Rev., 1985, pp. 259 i ss.; Carol AMADIO, Stuart L. DEUTSCH, *Open adoption: allowing adopted children to "stay i touch" with blood relatives*, 22 J. Fam. L., 1983-84, pp. 59 i ss.; Patricia A. HINTZ, *Grandparents' visitation rights following adoption*, Wis. L. Rev., 1994-2, pp. 483 i ss.; Peter A. ZABLOTSKY, *To Grandmother's house we go: Grandparent visitation after stepparent adoption*, 32 Wayne L. Rev., 1985-1, pp. 1 i ss.; Marsha GARRISON, *Why terminate parental rights?*, 35 Stan. L.Rev., 1982-3, pp. 423 i ss., Kristen J.INDERMARK, *Permissive intervention -Grandparents' key to entering adoption proceedings*, 26 Ga. L. Rev., spring 1992, pp. 787 i ss.; APPELL, *Blending families...*, pp. 997 i ss. i Marsha GARRISON, *Why terminate parental rights*, 35 Stan. L. Rev., 1983, pp. 423 i ss.

⁷⁴⁵ Indiana l'any 1994, Nebraska, Oregon i New Mexico el 1993, New York el 1991 i Washington el 1990. Totes elles presenten característiques similars. Pel que fa a la participació del fill, Indiana i New Mexico donen veu al fill en els acords, en canvi la legislació d'Indiana requereix el consentiment del fill a partir dels dotze anys. La legislació de New Mexico estableix que el Jutge escoltarà els desitjos del fill, però la seva negativa no impedeix l'aprovació. Nebraska estableix una sèrie de criteris que en els quals es basarà Jutge per determinar si l'acord és en interès del fill i recomana, per exemple, considerar els vincles del fill amb la família biològica i la historia de la seva relació mentre que la de New Mexico, en canvi, presumeix que l'acord és en interès del fill. Oregon i New Mexico no limiten els contactes als pares biològics sinó que els permeten també amb germans, avis i altres parents. Pel que fa a la possibilitat de sol.licitar judicialment la modificació o el compliment dels acords, Washington, Oregon, Nebraska i New Mexico permeten modificacions sols per canvi de circumstàncies i en interès del fill. S'estableixen diferents mesures per desincentivar la litigiositat, entre elles, Oregon requereix mediació prèvia a litigar. La legislació d'Indiana, en canvi, no desincentiva la litigiositat en tant que permet sol.licitar la modificació amb base solament en el criteri de l'interès del fill i la de New York, que no especifica la forma d'execució dels acords ni les formes de modificació i tampoc els efectes de l'incompliment, ha provocat l'índex més alt de litigiositat en relació als acords. V. en APPELL, *Blending families...*, pp. 1029 i ss.

⁷⁴⁶ L'equilibri és difícil entre la garantia de l'estabilitat de l'adopció, que no fa recomanable l'extinció, i l'eficàcia dels acords que pot disminuir en el cas que no hi hagi una amenaça pel cas d'incompliment. APPELL, *SYMPOSIUM...*, p.1029.

En els Estats que no han regulat aquests acords la jurisprudència no és unànim⁷⁴⁷, tot i que es pot afirmar que quasibé sempre es consideren convenients entre germans biològics⁷⁴⁸ i en els supòsits d'adopció del fill del cònjuge⁷⁴⁹. També s'han concedit als avis⁷⁵⁰ i als pares biològics, inclús en supòsits en que l'adoptant no tenia relació prèvia amb la família de l'adoptat⁷⁵¹. Es sol considerar convenient que hi hagi contacte sobretot en els casos en que l'adopció es constitueix quan el menor té una edat suficient com per haver establert un vincle important amb

⁷⁴⁷ Exemples: *In re Gerald*, 625 N.Y.S.2d 509, 510 (App. Div. 1995) *The surrender order further provides that the mother shall have such visits with the child after adoption as agreed to between the mother and petitioner.* *In re A. Children*, 611 N.Y.S.2d 89, 90 (Fam. Ct. 1994) *The parties agree that there will be liberal visitation by the putative father with the subject children.* *In re Alexandra C.*, 596 N.Y.S.2d 958, 959 (Fam Ct. 1993): *biological father shall retain visitation rights upon such terms and conditions as mutually agreed to by the father and the adoptive parent.*

⁷⁴⁸ De fet, s'intenta sempre l'adopció dels germans biològics per una mateixa família, i si això no és possible, es procura que, malgrat l'adopció en famílies diferents, no perdin el contacte. En el cas *In re adoption of Anthony*, aquest tenia tres germans que van ser adoptats abans que ell per una mateixa família. Anthony i els seus germans es trucaven i es veien i per això quan la família amb la qual vivia desde que tenia divuit mesos d'edat el va adoptar, el Tribunal va acceptar la continuació de les visites, encara que legalment no estava previst, ja que això era en interès de l'adoptat, objectiu principal de les lleis d'adopció. Cal tenir en compte que en aquest cas no hi havia problemes d'intimitat, ni oposició de les famílies adoptives. *In re adoption of Anthony*, 113 Misc. 2d 26, 448 N.Y.S.2d 377 (Fam. Ct. 1982). De manera semblant en el cas *In re Patricia Ann W.*, 392 N.Y.S.2d 180 (Fam. Ct. 1977) (dues germanes adoptades respecte d'un germà).

⁷⁴⁹ En el cas *Weinschel v. Strople* (v. nota anterior), el tribunal va declarar que si l'interès del menor és el criteri rector de la legislació sobre adopció, no és possible que en nom de l'ordre públic es negui la validesa d'un acord sobre visites posteriors a l'adopció. V. també en quant a l'adopció del fill del cònjuge, *Lingwall v. Hoener*, 483 N.E. 2d 512, 516 (Ill. 1985), *Preston v. Mercieri*, 573, A.2d 128, 134 (N.H. 1990). La jurisprudència dels tribunals de Wyoming ha establert la nul.litat de qualsevol tipus d'acord entre les parts en el sentit de donar visites als avis. V. *JS v. FV*, 787 P.2d 968 (Wyo. 1990). També han declarat la ineficàcia dels acords en els següents cassos *Hill v. Moorman*, 525 So.2d 681, 681-2 (La. Ct. App. 1988), *In re W.E.G.*, 710 P.2d 410, 415 (Alaska 1985).

⁷⁵⁰ V. la sentència *Mimkon v. Ford*, 66 N.J., 426, 332 A.2d 199 (1975) molt citada ja que va ser una de les primeres en declarar que sempre sigui convenient tenint en compte les circumstàncies del cas. Malgrat els efectes de l'adopció, cal que els tribunals puguin establir la possibilitat de visites posteriorment a l'adopció. V. també, *Kanvick v. Reilly*, Mont. 1988, 760 P. 2d 743 i *Roquemore v. Roquemore*, 80 Cal. Rptr. 432 (Ct. App. 1969), *Loveless v. Michalak*, 522 N.E. 2d 83, 975 (Ill. App. Ct. 1988), *Bailey v. Menzie*, 542 N.E. 2d. 1015, (Ind. Ct. App. 1989) i *Beckman v. Boggs*, 655 A.2d 901 (Md. 1995). Amb base en la manca de relació anterior, es van denegar visites a l'àvia d'una nena adoptada a l'edat de tres anys per la família que n'havia tingut cura des del seu naixement, *People ex rel. Wilder v. Director, Spence Chaplin Services to families & children*, 93 Misc. 2d 617, 403 N.Y.S. 2d 454 (Sup. Ct. 1978).

⁷⁵¹ Vegi's *In re adoption of Anthony* (nota 215) i *Morse v. Daly*, 101 Nev. 320, 704 P.2d 1087 (1985). També *In re Dana Marie E.*, 492 N.Y.S. 2d 340 (Fam. Ct, 1985) en el qual la mare biològica era una malalta mental que estava freqüentment hospitalitzada i conseqüència d'això la filla va conviure amb ella sols fins els cinc anys i després va ser adoptada però no volia deixar de veure la mare, tot i que comprenia la necessitat de l'adopció.

alguna persona de la seva família biològica o en cas que les famílies adoptiva i biològica ho acordin⁷⁵²; el consentiment dels adoptants es valora com a element fonamental, tot i que també s'ha prescindit de la seva oposició⁷⁵³. En alguns casos es deneguen les visites perquè contradiuen el principi segons el qual l'adopció trenca els vincles amb la família anterior⁷⁵⁴ i s'han donat casos també en els quals han estat imposats⁷⁵⁵.

L'articulat de la UAA no prohibeix ni permet que la família adoptiva i la biològica acordin l'establiment de visites de l'adoptat amb aquesta família, excepte en el cas d'adopció del fill del cònjuge, en el qual estan regulades (*section 4-112*)⁷⁵⁶. La única menció es troba en la introducció a la llei (*Prefatory note*) que disposa que la llei permetrà ... (9) *mutually agreed-upon communication between birth and adoptive families, while also ensuring that, except for consensual contacts, the privacy and autonomy of the adoptive family will be fully protected.*

El tractament d'aquesta matèria en la UAA va ser objecte de moltes discussions per diversos motius. En primer lloc, per la contradicció que suposadament comporta establir la possibilitat de pactar visites entre l'adoptat i la família biològica si l'efecte

⁷⁵² En el cas *Michaud v. Wawruck*, davant l'incompliment per part dels adoptants de l'acord signat amb la mare biològica abans de l'adopció, es va declarar la validesa de l'acord, fonamentat, segons la sentència, no en un vincle biològic ja extingit, sinó en un vincle afectiu que subsisteix. *Michaud v. Wawruck*, 209 Conn. 40, 551 A.2d 738 (1988). V. també *In re Jessica W.*, 122 N.H. 1052, 453 A2d.1297 (1982), *Weinschel v. Strople*, 56 Md. App. 252, 466 A.2d 1301 (1983) i *In re Adoption of Gerald*. EN el cas *Adoption of J.H.G.* es van denegar les visites a la mare biològica ja que aquesta no va aconseguir provar que, a canvi del seu consentiment, els pares adoptius li van prometre que podria visitar el seu fill. *In re Adoption of J.H.G.*, 869 P. 2d. 640 (Kan. 1994).

⁷⁵³ Tot i així també s'han permès les visites en supòsits en els quals els adoptants s'hi oposaven. Per exemple, en el cas *Sibley v. Sheppard*, 54 N.Y.2d 320, 429 N.E.2d 1040, 445 N.Y.S.2d 420 (1981), i també en el cas *In re adoption of Children by F.*, 170 N.J.Super. 419, 406 A.2d 986 (Ch. Div. 1979). En el cas *In re M.M.*, en canvi, es va condicionar la constitució de l'adopció a que els adoptants permetessin la continuació de les visites. *In re M.M.*, 619 N.E. 2d 702 (Ill. 1993).

⁷⁵⁴ *Adoption constitutes a complete and permanent severance of all legal and natural rights between such parents and children*, segons la sentència del cas *In re M.M.*, 619 N.E. 2d 702, 708 (Ill. App. Ct. 1993). En *Hill v. Moorman* es parteix de la base que la mare biològica és una extranya, des del moment que perd els seus drets respecte del fill. En el cas *Gregory B.* el tribunal es va negar a permetre les visites expressant que el seu establiment era competència del poder legislatiu i no del judicial. *In re Gregory B.*, 74 N.Y.2d 77, 544 N.Y.S.2d 535 (1989).

⁷⁵⁵ *Morse v. Daly*, 704 P.2d 1087 (Nev. 1985), *Kattermann v. DiPiazza*, 376 A.2d 955 (N.J. Super. Ct. App. Div. 1977) i *In re Dana Marie E.*

⁷⁵⁶ La constitució de l'adopció comporta l'extinció de qualsevol dret de visites anterior (*section 1-105(2)*) i cal notificar la constitució d'una adopció a qualsevol persona que ostenti algun dret respecte de l'adoptat (*section 3-401(a)(4)* i (b)(3)).

principal de l'adopció és la substitució d'aquesta família per l'adoptiva. D'altra banda, per la sospita que la voluntat, tant dels adoptants com de les famílies biològiques, difícilment pot ser lliure, en tant que els adoptants, desitjosos de tenir el fill i davant el temor de no poder-lo adoptar és possible que estiguin disposats a signar qualsevol acord o fer qualsevol promesa; i, pel que fa als pares biològics és possible que siguin induïts a consentir l'adopció mitjançant falses asseveracions de futurs contactes amb el fill després de l'adopció. Tot i la manca de convicció de la majoria dels membres de la *National Commission*, es va regular els acords sobre visites ja que es va considerar que era arriscat ignorar-los si en la pràctica es produïen⁷⁵⁷.

La UAA no estableix tampoc formes d'execució dels acords sinó que disposa simplement que el seu incompliment no afecta la validesa de l'adopció⁷⁵⁸ i que cal que els pares biològics siguin informats del contingut d'aquesta norma en el moment de consentir l'adopció⁷⁵⁹.

En matèria d'informació no identificativa de l'adoptat, especialment sobre la seva història social i mèdica⁷⁶⁰, la majoria dels Estats obliguen avui les entitats intermediàries, a recopilar tota la informació possible sobre els pares biològics i el fill, per donar-la als pares adoptius en el moment de l'adopció⁷⁶¹ i quasibé tots els Estats

⁷⁵⁷ Per exemple, la seva regulació pot evitar el risc pels pares adoptius que es demani la nul·litat de l'adopció per part dels pares biològics amb els quals s'ha signat un acord sobre visites, en el cas que els pares adoptius no el compleixin. V. HOLLINGER, a *SYMPOSIUM*, p. 374.

⁷⁵⁸ *Section 3-707(c)*.

⁷⁵⁹ *Section 2-406(d) (1) i (2)*.

⁷⁶⁰ Normalment s'inclou en el concepte *informació no identificativa* la data, lloc de naixement i edat dels pares biològics quan es produeix l'adopció i la descripció del seu aspecte físic, la seva raça, i religió, la seva història mèdica, les circumstàncies que van provocar la separació del fill de la seva família, l'edat i sexe d'altres fills dels pares biològics. S'inclouen també referències al seu nivell cultural i professió. HOLLINGER, *Adoption Law...*, ch. 13, p. 13.

⁷⁶¹ La literatura sobre aquesta matèria és avui molt extensa. V. per exemple, Janet H. DICKSON, *The emerging rights of adoptive parents: substance or specter?*, 38 U.C.L.A. L. Rev., 1991, pp. 917 i ss., Marianne B. BLAIR, *Lifting the genealogical veil: A blueprint for legislative reform of the disclosure of health-related information in adoption*, 70, N. C. L. Rev., 1992, pp. 681 i ss.; i de la mateixa autora, *Getting the whole truth and nothing but the truth: the limits of liability for wrongful adoption*, 67 Notre Dame L. Rev., 1992-4, pp. 851 i ss., Paula K. BEBENSEE, *In the best interest of children and adoptive parents. The need for disclosure*, 78 Iowa L. R., 1993, pp. 396 i ss.; Madelyn DeWOODY, *Adoption and disclosure of medical and social history: a review of the law*, Child Welfare, LXXII, 1993-3, pp. 195 i ss.; *Adoption nightmares prompt judicial recognition of the tort of wrongful adoption: will New York follow suit?* 15 Cardozo L. Rev., 1994, pp. 1687 i ss.; Demosthenes A. LORANDOS, *Secrecy and Genetics in Adoption Law and Practice*, 27 Loy. U. Chi. L.J., 1996, pp. 277 i ss., Susan G. JAMES, *Disclosure of the mental health of biological families in adoptions*, 34 J.Fam.L., 1996, pp. 717 i ss.

regulen especialment el tractament de la informació mèdica, encara que, de moment, moltes d'aquestes legislacions són incompletes i defectuoses⁷⁶². La majoria de legislacions no estableixen sancions pel cas que es denegui o s'amagui la informació i pel que fa a la jurisprudència, s'han resolt ja molts supòsits i en alguns d'ells s'ha declarat el dret dels adoptants a rebre una indemnització per danys. En altres supòsits s'ha donat lloc a l'anul·lació de l'adopció⁷⁶³. Avui preocupa especialment el problema que es planteja en relació amb la SIDA⁷⁶⁴.

En aquesta matèria, la UAA és molt més detallada i precisa que les legislacions

⁷⁶² Per exemple, algunes d'aquestes lleis es refereixen a la història mèdica dels pares biològics i no a la dels fills, segurament perquè són disposicions redactades pensant en les adopcions nounats; un altre defecte és que no solen fer referència a la informació sobre el rendiment escolar o aspecte educatiu, que pot ser molt útil per als adoptants. V. Marianne B. BLAIR a *SYMPOSIUM...*, pp. 434 i ss.

⁷⁶³ La majoria de casos de manca d'informació que han sortit a la llum fan referència a problemes mèdics o psiquiàtrics i també a antecedents de maltractaments o abusos sexuals que l'infant havia patit en la seva família biològica. En aquestes situacions, les famílies adoptives, además de patir un fort desengany, es veuen obligades a afrontar una situació per a la qual segurament no estaven preparats ni personal ni econòmicament. Per exemple, el cas *Gibbs v. Ernst*, en el qual no es va informar els pares adoptius que l'infant era fill de dos germans. En el cas *Burr v. Board of County Commissioners*, primer en el qual es va concedir una indemnització, el matrimoni Burr van dirigir-se a la *Stark County Welfare Department* on s'els va oferir la possibilitat d'adoptar nen de disset mesos, en perfecte estat de salut, fill d'una adolescent que hi havia renunciat. El matrimoni Burr el va adoptar i al cap de poc temps el nen va començar a tenir problemes físics i mentals. Els metges li van diagnosticar l'enfermetat de Huntington, de transmissió genètica, que provoca un greu deteriorament del sistema nerviós central. Els adoptants van aconseguir, mitjançant autorització judicial, accedir a l'expedient del nen i van assabentar-se que era fill d'una dona de trenta-un anys, malalta mental, que havia donat a llum en l'hospital psiquiàtric de la ciutat i que ja s'havia constatat abans de l'adopció que el nen no s'estava desenvolupant normalment i estava en risc de desenvolupar l'enfermetat que posteriorment el va afectar. EL Tribunal Suprem d'Ohio va condemnar l'entitat a pagar al matrimoni Burr 125.000 dolars en concepte de compensació per despeses mèdiques i 81.000 en concepte de dany moral i altres despeses ja que va quedar probat que coneixia que la informació que donava als adoptants era falsa. El Tribunal va argumentar que, de totes maneres, els adoptants no poden esperar que l'adopció comporti un compromís que els assegurari que el seu fill creixerà saludable i feliç. *Burr v. Stark Co. Bd. of Cmms.*, 230 Ohio St. 3d 69, 491 N.E. 2d 1101 (1986). Un altre cas important és *In re Lisa Diane* en el qual els pares adoptius van demandar una entitat pública per danys i també l'extinció de l'adopció ja que l'entitat mitjançant la qual van adoptar el seu fill els va assegurar que no tenia problemes de comportament, quan, de fet tenia coneixement que havia estat qualificat com *inadoptable* per una reputada institució de salut mental. *Lisa Diane G.* 537 A.2d 131 (R.I. 1988). Altres casos importants són *Gibbs v. Ernst*, 647 A.2d 882, (Pa. 1994) i *M. H. v. Caritas Family Services*, 488 N.W. 2d 282 (Minn. 1992), *Mohr v. Commonwealth*, 653 N.E.2d 1104 (Mass. 1995) i *Mallette v. Children's Friend and Service*, 661 A.2d 67 (R.I. 1995). A l'estat de Califòrnia, en el període 1983-7 es van anul·lar 69 adopcions a causa de la manca d'informació donada per les entitats sobre l'estat físic i mental dels adoptats.

⁷⁶⁴ L'any 1994 uns 7500 nens van desenvolupar l'enfermetat a conseqüència d'haver-se infectat durant l'embaràs, el part o a causa de la lactància materna. Durant la dècada vinent al menys 125.000 nens esdevindran orfes a causa d'aquesta epidèmia. Charles CHEJFEC, *Disclosure of an adoptee's HIV status: a return to orphanages and leper colonies?*, 13 Journal of computer & information law, 1995, pp. 343 i ss.

dels Estats⁷⁶⁵ i estableix tant el contingut concret de la informació que cal donar als adoptants⁷⁶⁶, com el moment i les possibles vies per a la seva obtenció⁷⁶⁷, així com les sancions que corresponen a la infracció dels deures que s'imposen⁷⁶⁸.

f. Quebec

Segons el Codi civil del Quebec la informació relativa a una adopció és, per regla general confidencial⁷⁶⁹ i, per tant, l'accés és restringit⁷⁷⁰. Les excepcions a aquesta regla general són varies. En primer lloc, és permès l'accés a aquestes informacions sempre que es garanteixi l'anonimat del fill i dels pares, tant biològics com adoptius, per diverses finalitats, com ara investigadores⁷⁷¹, i també a efectes de complir la llei, per exemple per evitar un matrimoni incestuós. En segon lloc, l'adoptat major d'edat, o menor de més de catorze anys, pot obtenir informació identificativa sobre els seus pares biològics, sempre i quan aquests hi hagin consentit. En el cas que l'adoptat sigui menor de catorze anys haurà de comptar, ademés, amb el consentiment dels pares adoptius. Tanmateix, els pares biològics poden accedir a la informació sobre el seu fill, sempre i quan aquest, essent major d'edat, hi consenteixi⁷⁷². Mentre el fill és menor no se'l pot informar de la petició feta pels seus pares biològics⁷⁷³. En tercer lloc, també per motius de salut i amb autorització judicial pot obtenir-se la informació, sempre i quan la manca d'informació suposi un

⁷⁶⁵ BLAIR a *SYMPOSIUM...*, pp. 427 i ss.

⁷⁶⁶ *Section 2-106. Disclosure of information on background.*

⁷⁶⁷ *Section 6-103. Release of nonidentifying information.*

⁷⁶⁸ *Section 7-105.*

⁷⁶⁹ Art. 582.1 CcQ. *Les dossiers judiciaires et administratifs ayant trait à l'adoption d'un enfant sont confidentiels et aucun des renseignements qu'ils contiennent ne peut être révélé, si ce n'est pour se conformer à la loi.*

⁷⁷⁰ Mireille D. CASTELLI, Éric-Olivier DALLARD, *Le nouveau droit de la famille au Québec*, Les Presses de l'Université Laval, 1993, pp. 181 i ss. Bartha Maria KNOPPERS, *Verité et information de la personne*, en *La verité et le droit* (Journées canadiennes), Travaux de l'Association Henri Capitant, t. XXXVIII, Paris, Economica, 1987, pp. 87 i ss.

⁷⁷¹ Art. 582.2. *Toutefois, le tribunal peut permettre la consultation d'un dossier d'adoption à des fins d'étude, d'enseignement, de recherche ou d'enquête publique, pourvu que soit respecté l'anonymat de l'enfant, des parents et de l'adoptant.*

⁷⁷² Com apunten CASTELLI i DALLARD d'aquesta manera s'assebentarà del seu origen adoptiu, en el cas improbable que ignorés aquesta circumstància. *Le nouveau droit...*, p. 207.

⁷⁷³ Art. 583 CcQ.

risc de dany greu per a la salut de l'adoptat, dels pares biològics, o dels seus parents propers de qualsevol d'ambdós⁷⁷⁴.

Aquesta legislació és considerada per alguns com excessivament restrictiva i hi ha un moviment que ha presentat al govern el passat setembre, una proposta de modificació legislativa que, de moment no s'ha realitzat i que consisteix bàsicament en millorar el sistema d'informació disponible per a qualsevol persona que vulgui saber si és adoptada o no i per a que l'adoptat pugui accedir a la informació tant en el cas que els pares biològics no puguin ser localitzats o hagin mort⁷⁷⁵.

g. Anglaterra i Gal·les

El procediment d'adopció és confidencial⁷⁷⁶. La llei disposa que ha de tenir lloc en privat⁷⁷⁷, i que s'ha de donar als sol·licitants la possibilitat d'amagar la seva identitat, substituint-la per un número de sèrie⁷⁷⁸. Tota la informació sobre les adopcions⁷⁷⁹ recollida per les entitats autoritzades⁷⁸⁰ i pels Tribunals és tanmateix confidencial. Les entitats han de donar als pares adoptius informació sobre la història personal i social de l'infant, amb l'avertència que és important que el fill en tingui

⁷⁷⁴ Art. 584 CcQ.

⁷⁷⁵ La informació sobre aquest moviment la signa André Desaulniers en la següent adreça d'Internet: <http://www.total.net/adoption/index.htm>

⁷⁷⁶ Articles 12 i 39 *Adoption Act* (A.A.) de 1976 (1976 c.36), que va entrar en vigor el dia 1 de gener de 1988 i ha estat modificada per la *Children Act* de 1989 (1989 c.41), en vigor des del dia 1 de maig de 1991. Sobre la normativa, de diferent rang, vigent en matèria d'adopció vegi's Richard M. JONES, *Adoption Act Manual*, London, Sweet & Maxwell, 1988.

⁷⁷⁷ Art. 64 A.A.

⁷⁷⁸ *Rule 14. If any person proposing to apply to the court for an adoption order wishes his identity to be kept confidential, he may, before commencing proceedings, apply to the proper officer for a serial number to be assigned to him for the purposes of identifying him in the proposed process and a number shall be assigned to him accordingly. Adoption Rules* de 1984 (S.I. 1984. No. 265).

⁷⁷⁹ Regulada bàsicament en els articles 50 i 51 A.A.

⁷⁸⁰ Les *regulations* 14 i 15 de la *Adoption Agencies Regulations* de 1983 (S.I. 1984 No.1964) estableixen l'obligació de considerar confidencial qualsevol informació referent a l'adopció, ja sigui referent al fill, als seus pares, o als possibles adoptants i inclueix qualsevol informe, carta, o document. En el cas *R. v. Bournemouth Justices, ex p. Grey: R. v. Same, ex p. Rodd* (1987)1 F.L.R. 36, sobre reclamació de paternitat, la demandant volia provar l'esmentada paternitat basant-se en que abans del naixement del fill, el suposat pare havia firmat juntament amb ella un imprès en el qual es parlava de la possibilitat de donar-lo en adopció. L'entitat davant la qual suposadament es va signar aquest imprès, es va negar a donar aquesta informació. El Tribunal va considerar que en aquest cas la confidencialitat no estava justificada i va ordenar que es permetés la utilització de la informació.

coneixement a mesura que es va fent gran⁷⁸¹.

A partir de la Adoption Act de 1976, els adoptats majors d'edat poden obtenir còpia del seu certificat original de naixement⁷⁸², si bé en circumstàncies excepcionals que puguin considerar-se d'ordre públic, l'accés a aquesta informació pot ser denegat. En el cas *R v. Registrar General, ex parte Smith* el tribunal d'apel·lacions va denegar aquesta possibilitat a Charlie Smith, perturbat mental amb antecedents penals per doble assassinat, ingressat en un hospital d'alta seguretat, que pretenia conèixer la identitat de la seva mare biològica a la qual feia responsable dels seus problemes. El tribunal va argumentar que el dret a conèixer aquesta informació no és absolut i que pot ser denegat per raons d'ordre públic i va afirmar que calia rebutjar aquesta sol·licitud davant la possibilitat que la informació fos utilitzada amb finalitats delictives, ja que es temia que Charlie intentés agredir la seva mare biològica⁷⁸³.

Per a les adopcions constituïdes abans de l'entrada en vigor de la Adoption Act s'estableix l'obligació, prèvia a l'obtenció de la informació, de tenir una entrevista amb un *counselor*, que és normalment un professional del treball social amb experiència en adopcions. La finalitat d'aquest tràmit és esbrinar les raons que mouen l'adoptat a demanar aquesta informació i ajudar psicològicament a la persona adoptada per a rebre-la. Aquesta informació consisteix en els seus nom, data i lloc de naixement, i també el nom i adreça de la mare i del pare⁷⁸⁴. Les persones que van ser adoptades després de l'entrada en vigor d'aquesta llei també poden adreçar-se al

⁷⁸¹ Regulation 12: ...It should be explained to the prospective adopters that the information is provided not only to help them to bring up the child but also on behalf of the child himself. They should be reminded of the importance of his need, over the years, for knowledge about his natural family.

⁷⁸² V. els articles 50 (5) i 51 A.A. i la regla 53 (3) (b) (ii) *Adoption Rules* de 1984. Els menors de divuit anys que tinguin intenció de casar-se i vulguin saber si entre ells hi ha cap impediment, també poden demanar aquesta informació. Així ho estableix l'art. 51 (2) A.A: *On an application made in the prescribed manner by an adopted person under the age of 18 years, a record of whose birth is kept by the Registrar General and who is intending to be married in England or Wales, and on payment of the prescribed fee (if any), the Registrar General shall inform the applicant whether or not it appears from information contained in the registers of live births or other records that the applicant and the person whom he intends to marry may be within the prohibited degrees or relationship for the purposes of the Marriage Act 1949.*

⁷⁸³ *R v. Registrar General, ex parte Smith* (1991) 1 FLR 225, CA, i el comentari de A.P. LE SUEUR, *Public Law*, pp. 326 i ss. En el cas *D. v. Registrar General* (1996) 1 F.L.R., 707, es va denegar la sol·licitud de la mare biològica amb base en l'absència de benefici per l'adoptat.

⁷⁸⁴ Sobre el funcionament d'aquest servei vegeu John TRISELIOTIS, *New developments in foster care and adoption*. London, Routledge & Kegan Paul, 1980, pp. 225 i ss.

counselor, encara que per a elles no és un tràmit obligatori⁷⁸⁵.

La reforma de l'adopció mitjançant la *Children Act* de 1989⁷⁸⁶ va introduir la possibilitat de que també les famílies biològiques dels adoptats, poguessin expressar el seu desig de saber alguna cosa d'aquests⁷⁸⁷. L'esmentada reforma va consistir en la creació d'un *Registre de contactes (Adoption Contact Register)* en el qual poden inscriure's totes les persones adoptades majors de divuit anys que vulguin comunicar-se amb les seves famílies biològiques i també els familiars biològics de l'adoptat. En el registre es pren nota del nom i l'adreça de cada sol.licitant i s'els informa en cas que les seves sol.licituds es corresponguin.

Pel que fa a les relacions entre l'adoptat i la família biològica un cop constituïda l'adopció, la legislació estableix que la resolució judicial que declara l'adopció pot contenir les clàusules que el Tribunal consideri convenients⁷⁸⁸, entre altres pot contenir una clàusula, anomenada *contact order*⁷⁸⁹, que permet els pares o altres membres de la família biològica de l'adoptat relacionar-se amb aquest, sempre que es cregui convenient tenint en compte l'edat⁷⁹⁰ de l'adoptat i les seves relacions anteriors amb la seva família biològica⁷⁹¹. Tant la doctrina com la jurisprudència coincideixen en afirmar que aquestes clàusules són discutibles⁷⁹², convenients

⁷⁸⁵ L'any 1984 unes 15.000 persones van sol.licitar l'esmentada entrevista prèvia, segons dades recollides en el *Second Report to Parliament* (1984-5) H.C. 20 table E i paragraph 68.

⁷⁸⁶ Els articles 88 i la Schedule 10 paragraph 21 de la *Children Act* de 1989 van introduir el paràgraf A a l'article 51 de la *Adoption Act* de 1976. V. també el punt 4. del document *Adoption: the future, 1993*, pp. 6-10.

⁷⁸⁷ Algunes organitzacions privades de voluntariat havien intentat posar en funcionament mecanismes amb la mateixa finalitat però els resultava problemàtic en la pràctica per manca de mitjans.

⁷⁸⁸ Article 12(6) A.A.

⁷⁸⁹ Article 8 de la *Children Act* de 1989. El contingut de la relació permesa pot consistir tant en l'intercanvi de cartes, fotografies o trucades telefòniques, com en visites.

⁷⁹⁰ TRISELLOTIS pensa que és una bona solució per l'adopció d'infants amb una certa maduresa, que volen seguir relacionant-se amb la família biològica però que també desitgen ser adoptats per així tenir la seguretat de formar part per sempre i contínuament d'una família nova. John TRISELLOTIS, *Adoption with contact*, 9 *Adoption and Fostering*, 1985.

⁷⁹¹ Si els pares biològics van maltractar els seus fills, la jurisprudència els nega la possibilitat de relacionar-s'hi. Vegint-se els cassos següents: *Re F (Adoption: Parental agreement)* (1982) FLR 101; *Re A (A Minor) (Wardship: Adoption: Custodianship)* (1987) 2 FLR 184; *Re L (Minors)* (1990) CAT No 0191 i *Re L (A Minor) (Adoption: Statutory Criteria)* (1990) 1 FLR 305.

⁷⁹² Peter Mann BROMLEY, Nigel V. LOWE, *Bromley's Family law*. 7th ed. London, Butterworths, 1987, pp. 408-9.

solament en circumstàncies excepcionals⁷⁹³ i sempre que els adoptants hi estiguin d'acord⁷⁹⁴.

Cal tenir en compte ademés, que davant d'una sol.licitud d'adopció, el Tribunal està autoritzat a prendre una altra mesura de protecció, desestimant l'adopció. És possible, per exemple, que cregui més convenient per als interessos del menor⁷⁹⁵ adoptar una mesura de custòdia familiar (*residence order*⁷⁹⁶) que no suposa un trencament amb la família biològica. Això succeirà en aquelles situacions en les que sembli possible que el menor torni a integrar-se en la seva família d'origen, o bé quan tingui bones relacions amb aquesta família i aquestes li siguin beneficioses. També pot succeir quan el menor manifesti clarament que no vol ser adoptat, així com en les adopcions intrafamiliars o del fill del cònjuge⁷⁹⁷.

⁷⁹³ Segons CRETNEY per prendre aquesta mesura el Tribunal haurà d'estar convençut que el cas és excepcional i que el valor de la relació de l'adoptat amb la seva família biològica és tan gran que no es pot deixar a la bona voluntat de les parts, però no és prou important com per suggerir que potser la mateixa adopció no és convenient. CRETNEY i MASSON, *Principles of family law*, 6th ed., London, Sweet & Maxwell, 1997, pp. 873 i ss. V. també Hugh Keith BEVAN, *Child Law*, Butterworths. London. 1989, pp. 251 i ss. La *House of Lords* ha explicat que, en circumstàncies normals és desitjable que l'adopció provoqui un trencament total amb la família biològica de l'adoptat però que cal permetre el contacte amb la família biològica sempre i quan es consideri convenient per l'adoptat. *Re C (A minor) (Adoption: Conditions)* (1988) 1 All E. R. 705, H. L.

⁷⁹⁴ Segons un estudi realitzat en la Universitat de Bristol l'any 1991, els Tribunals fan poc ús de la facultat que els dóna l'article 12(6) A.A. En la mostra objecte de l'estudi, se n'havia fet ús sols en un 1% de les adopcions. Mervin MURCH, Nigel LOWE, Margaret BORKOWSKY, Rosalie COPNER, Kathleen GRIEW, *Pathways to adoption research project*, Socio-legal centre for family studies, University of Bristol. Abril, 1991. Vegi's també, Ines WEYLAND, *Contact within different legal contexts*, Fam. L., 1992, pp. 138 i ss. i Judith MASSON, *Contacts between parents and children in long-term care - an unresolved dispute*, Intal. J. L. Fam., 1990, pp. 97 i ss.

⁷⁹⁵ L'article 6 A.A. estableix l'obligació del Tribunals de tenir en compte principalment els interessos de fill i la seva voluntat quan això sigui possible per la seva edat i la seva maduresa. També s'hi refereix l'article 1(3) de la *Children Act* de 1989, que fa una enumeració de les circumstàncies concretes que els Tribunals han de tenir en consideració per valorar la conveniència d'una mesura.

⁷⁹⁶ Aquesta mesura, regulada per primera vegada en l'article 8 (1) de la *Children Act* de 1989 suposa l'atribució de l'exercici de la *parental responsibility* sobre l'infant fins els setze o divuit anys, amb el manteniment de la seva titularitat en els pares biològics. La definició legal de *parental responsibility* es troba en l'article 3(1) de la *Children Act* de 1989, segons el qual està constituïda pel conjunt de drets, deures, poders i responsabilitats que un pare té respecte de la persona i els béns dels seus fills.

⁷⁹⁷ Segons la s.15 (3) A.A. *An adoption order shall not be made on the application of the mother or father of the child alone unless the court is satisfied that:*

- a. *the other natural parent is dead or cannot be found, or,*
- b. *there is some other reason justifying the exclusion of the other natural parent, and where such an order is made the reason justifying the exclusion of the other natural parent shall be recorded by the court.*

h. Austràlia

Els diferents territoris que componen Austràlia presenten legislacions molt semblants en matèria d'informació sobre l'adopció, introduïdes als voltants de l'any 1990⁷⁹⁸. Totes elles parteixen del principi de permetre l'adoptat major d'edat conèixer la identitat dels seus pares biològics, alguns d'ells sense més requisits⁷⁹⁹ i altres exigeixen el consentiment dels pares biològics⁸⁰⁰, o condicionen l'accés a la manca de manifestació en contra⁸⁰¹. Alguns permeten igualment els pares biològics conèixer la identitat dels adoptats sense més requisits⁸⁰² i altres condicionen aquesta possibilitat al consentiment dels fills⁸⁰³ o a l'absència d'objeccions⁸⁰⁴. Pel que fa a la possibilitat de posar-se en contacte entre ells, també hi ha legislacions que l'accepten sense condicions⁸⁰⁵ i altres la condicionen al consentiment o a l'absència de manifestació en contra⁸⁰⁶. En algunes legislacions els interessats han de pagar per

⁷⁹⁸ *Adoption Act 1991* (Australian Capital Territory), *Adoption Information Act 1990* (New South Wales), *Adoption Legislation Amendment Act 1991* (Queensland), *Adoption Act 1988* (South Australia), *Adoption Act 1988* (Tasmania), *Adoption Act 1984* (Victoria), *Adoption of Children Act 1896-1991* (West Australia).

⁷⁹⁹ Victoria i New South Wales.

⁸⁰⁰ Tasmania. A manca de consentiment el jutge pot autoritzar l'accés si es aprecia *circumstàncies especials* que el fan recomanable.

⁸⁰¹ Queensland, Western Australia, Australian Capital Territory i South Australia. Aquest darrer Estat estableix además que qualsevol objecció, si no es renova, caduca al cap de cinc anys de ser feta. L'autoritat competent pot autoritzar l'accés a la informació tot i que els pares biològics s'hi hagin oposat, si és necessari en interès de l'adoptat. La legislació de Western Australia estableix, además l'obligació de l'adoptat de sotmetre's a *counselling*. L'autoritat competent pot además autoritzar l'accés a la informació, de forma discrecional en cas que *circumstàncies especials* ho facin convenient.

⁸⁰² New South Wales.

⁸⁰³ La legislació de Victoria condiciona l'accés dels pares biològics a la identitat de l'adoptat al consentiment d'aquest. La de Tasmania estableix que a manca de consentiment i, en *circumstàncies especials*, el jutge pot autoritzar l'accés.

⁸⁰⁴ Queensland, South Australia i Australian Capital Territory.

⁸⁰⁵ Victoria, on han de passar per un servei de mediació psicològica (*counselling*) abans d'establir contactes amb els pares biològics.

⁸⁰⁶ Queensland, New South Wales i Western Australia. A New South Wales hi ha un *contact veto register*, on les parts poden manifestar el seu desig de no ser contactats. D'aquesta manera, qui sol·liciti conèixer la identitat d'una persona inscrita en aquest registre, haurà de signar, prèviament a la obtenció de la informació, una declaració en la qual assumeix el compromís de no entrar en contacte amb ella. El seu funcionament ha estat criticat, principalment per adoptats i famílies biològiques, per tal que es fonamenta en la confiança del compliment d'un compromís. S'ha criticat també la filosofia del sistema en tant que suposa que, per obtenir la protecció del dret a la intimitat, cal fer una declaració expressa i, además, pagar.

a la utilització dels serveis de mediació o de registre.

i. Portugal

L'adopció s'inscriu en el Registre Civil en l'assentament de naixement, on es conserven, ademés les dades sobre la filiació biològica anterior⁸⁰⁷.

Segons estableix l'art. 213 del *Código do Registo Civil* en les certificacions de naixement sols es menciona la filiació adoptiva i la identitat dels pares adoptius. La filiació biològica sols es menciona en les certificacions si el sol·licitant expressament ho sol·licita i també sempre en les certificacions destinades a instruir processos matrimonials. Pot demanar el certificat, en principi qualsevol persona, però respecte dels assentaments referits als fills adoptius sols el mateix inscrit, els seus descendents, hereus i ascendents, sens perjudici del que disposa l'art. 1985 Cc⁸⁰⁸, segons el qual

J. Neville TURNER, *Review of the Adoption Information Act 1990 (Review of the Adoption Information Act. New South Wales Law Reform Commission Report No 69* (Sidney, 1992), 19 Monash U. L. Rev. 343 (1993). A la vista dels resultats de l'esmentat *report* l'autor es mostra pessimista en quant al futur de l'adopció si no s'escolta el parer dels adoptants, que són els més reticents a l'adopció oberta. Segons TURNER, *Open adoption is no more or less than long-term foster-care. The institution of adoption seems to be in danger of becoming obsolete. It is surely probable that many couples who would otherwise be eligible might balk at the restrictions and potencial conflicts that openness inevitably brings. It may not be tot far-fetched to argue that adoption is becoming a dirty word -a most unfashionable thing to do. If it is so, then it is a most unhappy consequence of the adoption revolution. Adoption has proved quite the most satisfactory form of substitute parenting. Let us hope that the new openness does not cause adoption to fall into desuetude.* TURNER, *Review ...*, p. 354. Val a dir, de totes maneres, que la legislació de NSW és una de les més obertes i que la seva reforma és imminent. Si es tenen en compte les recomanacions de la comissió que va realitzar el *report* es podrien introduir algunes novetats, entre altres, un sistema de comunicació escrita entre les parts que s'adressen al registre, que els permetés deixar-se missatges (*adoptive information exchange*), i d'altra banda es podria facultar les autoritats competents per denegar l'accés a la informació en supòsits excepcionals i amb possibilitat de recurs.

⁸⁰⁷ Art. 123 *Código do Registo Civil*:

1. *O estabelecimento da filiação, a alteração de nome consequente, o nome dos avós, a adoção plena e o casamento dos pais podem ser integrados no texto do assento de nascimento ao qual tenham sido averbados, a requerimento verbal dos interessados ou dos seus representantes legais, mediante a realização de novo assento de nascimento.*
2. *As menções discriminatórias da filiação consentidas pela lei anterior, os averbamentos de factos não sujeitos a registo, os averbamentos que contrariam a filiação estabelecida e, bem assim, os que respeitam ao exercício do poder paternal, quando o titular do registo seja de maior idade, podem ser eliminados mediante a feitura de novo assento nos termos do número anterior.*
3. *À margem do novo registo são lançados os averbamentos dos factos não integrados constantes do primitivo assento, o qual será cancelado, excepto no caso de adoção plena.*

⁸⁰⁸ Art. 1985 (*Segredo da identidade*): 1. *A identidade do adoptante não pode ser revelada aos pais naturais do adoptado, salvo se aquele declarar expressamente que não se opoe a essa revelação.* 2. *Os pais naturais do adoptado podem opor-se, mediante declaração expressa, a que a sua identidade seja revelada ao adoptante.* V. art. 36 i 39 *Organização Tutelar de Menores* (Decreto-Lei nº 185/93, de 22 de maio).

la identitat dels adoptants no pot ser revelada als pares biològics de l'adoptat excepte si aquells no s'hi oposen. Els pares biològics poden oposar-se també a que la seva identitat sigui revelada als adoptants. Sembla per tant, que, a manca de més restriccions es pot interpretar que en el cas que l'interessat en la informació sigui el propi adoptat, no hi ha possibilitat que els pares biològics s'oposin a que es dongui aquesta informació.

2.2.4. CONVENIS INTERNACIONALS

a. Introducció

Entre els diferents instruments internacionals que vinculen l'Estat Espanyol i que poden tenir alguna rellevància en matèria de coneixement del propi origen, no n'hi ha cap que reconegui aquest dret de forma expressa, clara i incondicionada. Tots ells utilitzen expressions que limiten o condicionen aquest dret. Així, el Conveni de la Haia de 1993 condiciona l'accés de l'adoptat a la informació sobre el seu origen, a allò que estableixin les lleis dels Estats contractants i ademés fa possible l'omissió de la identitat dels pares biològics en la informació que les Autoritats dels Estats es transmeten quan es constitueix l'adopció. El Conveni de les Nacions Unides sobre drets del nen, declara el dret del nen a conèixer els seus pares, *en la mesura que sigui possible* i també el deure dels Estats part de protegir els infants que hagin sigut *il.legalment privats* dels elements constitutius de la seva identitat. D'altra banda, el Conveni Europeu de Drets Humans es refereix al dret al respecte de la vida privada i familiar sense injerències dels poders públics i a la igualtat de totes les persones pel que fa al gaudiment dels drets reconeguts, sense possible discriminació per raons, entre altres, de naixement o qualsevol altra situació.

Tampoc en altres Convenis que no vinculen Espanya és fàcil trobar un reconeixement clar d'aquest dret. Així, per exemple, el Conveni Interamericà sobre conflictes de llei en matèria d'adopció de menors de 24 de maig de 1984, que garanteix el secret de l'adopció (arts. 7 i 9)⁸⁰⁹. També el Conveni Europeu en matèria d'adopció de 1967, que estableix que l'adoptat i l'adoptant poden obtenir informació sobre la data i lloc de naixement de l'adoptat, sense que s'els pugui revelar la identitat dels pares biològics. A nivell registral, el Conveni disposa que cal impedir que les persones que no provin un interès legítim puguin conèixer el fet de l'adopció i la identitat dels pares biològics, de manera que serà competència de cada Estat la determinació dels supòsits en els quals es pot apreciar que concorre aquest interès⁸¹⁰.

⁸⁰⁹ Art. 7: ... *en su caso, el secreto de la adopción está garantizado. Sin embargo, dentro de lo posible, los datos médicos conocidos relativos al menor y a los padres biológicos, serán comunicados a la persona jurídicamente habilitada, sin mención de nombres u otros datos que permitan la identificación.*

⁸¹⁰ Conveni del Consell d'Europa, signat a Estrasbourg el 24 d'abril de 1967. Art. 20:
1. *Des dispositions seront prises pour qu'une adoption puisse, le cas échéant, intervenir sans que l'identité de l'adoptant soit révélée à la famille de l'enfant.*
2. *Des dispositions seront prises pour prescrire ou pour permettre que la procédure d'adoption se déroule à huis clos.*
3. *L'adoptant et l'adopté pourront obtenir des documents extraits des registres publics dont le contenu atteste le fait, la date et le lieu de la naissance de l'adopté, mais ne révèle pas expressément l'adoption ni l'identité de ses parents d'origine.*

També l'art. 9 de la Declaració de l'Assemblea General de l'ONU, de 3 de desembre de 1986, de principis socials i legals relatius a la protecció d'infants, segons el qual l'adoptat pot conèixer els seus orígens excepte que pugui resultar contrari als seus interessos⁸¹¹. Un altre document que s'expressa en el sentit de restringir l'accés de l'adoptat a la informació sobre la família biològica és el *dictamen sobre l'adopció*, elaborat per la Secció d'Assumptes Socials, Família, Educació i Cultura del Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Europea⁸¹². Aquest document recomana grans precaucions en matèria d'informació amb la finalitat de no perjudicar els interessos de les famílies afectades, amb especial referència a la mare biològica⁸¹³.

4. *Les registres públics seront tenus, ou tout le moins, leurs énonciations reproduites de telle manière que les personnes qui n'y ont pas un intérêt légitime ne puissent apprendre le fait qu'une personne a été adoptée, ou, si ce fait est connu, l'identité de ses parents d'origine.*

⁸¹¹ Art. 9: *The need of a foster or an adopted child to know about his or her background should be recognized by persons responsible for the child's care, unless this is contrary to the child's best interests. Declaration on social and legal principles relating to the protection and welfare of children, with special reference to foster placement and adoption nationally and internationally, aprovada per la Resolució de l'Assemblea General, 41/85. Yearbook of the United Nations, 1986, Vol. 40, Department of Public Information. United Nations, New York. Martinus Nijhoff Publishers, pp. 776 i ss.*

⁸¹² El dictamen (92/C 287/08) va ser aprovat en la sessió de l'1 de juliol de 1992 per unanimitat del Ple del Comitè Econòmic i Social. DOCE N° C 287/18, de 4 de novembre de 1992.

⁸¹³ 1. *Introducción*

1.2.4: *Por comprensible que pueda ser la indignación ante el abandono de un niño ello no autoriza a nadie a dar por sentada la culpa de sus padres y sobre todo de su madre. La honradez exige considerar objetivamente las causas que apremian a una madre a renunciar definitivamente a los vínculos que la unen naturalmente a su madre. Al confiar a su hijo a la autoridad pública para su adopción ¿no quiere acaso darle una seguridad y una oportunidad que desgraciadamente ella no puede ofrecerle? La madre que actúa así antepone el interés de su hijo a su propia paz psicológica y moral, pues se ha comprobado sobradamente que el abandono de un niño deja huellas a menudo muy profundas en la madre que se ha visto obligada a ello.*

1.4.6. *El acceso a sus orígenes se plantea a menudo como un elemento del interés del niño y del adulto adoptados... Toda persona necesita un anclaje en un tiempo y en un lugar.*

1.4.6.1. ... *Conocer sus orígenes no significa necesariamente conocer la identidad de sus padres...*

1.4.6.2. ... *Es difícil prever las reacciones que pueden resultar de un cara a cara del niño abandonado con sus padres naturales, y a la inversa. Por otra parte cabe señalar que si a la madre se la puede identificar mejor, la identificación del padre suele ser generalmente más difícil. Entonces sería muy injusto que la madre sufriera sola las consecuencias del abandono de un hijo que lo es de una pareja.*

1.4.6.3. *En materia de acceso a los orígenes se sabe que no es fácil establecer una regla general partiendo de casos necesariamente individuales, en los que se concentran o se enfrentan las diferencias y las contradicciones, la esperanza y el temor. Si se han de hallar soluciones, deberán rodearse de precauciones para garantizar el legítimo interés de todas las personas afectadas (el niño abandonado, los padres naturales y los padres adoptivos).*

2. *Recomendaciones.*

F) *Sobre el acceso a los orígenes.*

2.15. *Por comprensible que sea, el deseo que tiene una persona adoptada de acceder a sus orígenes debe estar rodeado de precauciones para no perjudicar inmediatamente o a la larga a alguna de las personas afectadas; los padres y sobre todo la madre, que ha abandonado al niño; el niño, que puede valorar mal*

La raons de fons que expliquen aquesta opció són dues, d'una banda, que en alguns Estats pot no ser convenient donar al fill la possibilitat de conèixer la identitat dels progenitors, especialment de la mare, en tant que pot suposar un perill per a la seva vida. Com explica OLSEN, *as long as many societies in the world seriously penalize unmarried women who give birth to a child, there is some question whether a woman should not be entitled to maintain her anonymity when she gives a child up for adoption. It might well be that children will be better off if young, relatively powerless women are not denied the option of anonymous adoption. Society should remove the stigma of unwed pregnancy before it eliminates possibilities for avoiding that stigma, both for the mothers and for their children*⁸¹⁴. L'altra raó és la posició d'alguns Estats que mantenen com a principi en matèria d'adopció, el trencament i la confidencialitat respecte de la família anterior.

b. Conveni de La Haia sobre Protecció del nen i cooperació en matèria d'adopció internacional de 29 de maig de 1993⁸¹⁵

El Conveni de la Haia en matèria d'adopció, estableix que cal garantir l'accés dels adoptats al seu origen però amb unes limitacions tant importants que en definitiva suposen grans dificultats per a que aquesta garantia sigui eficaç ja que, d'una banda és possible que l'Estat d'origen retingui la informació (art. 16.2 *in fine*)⁸¹⁶ i d'altra

de forma inmediata las consecuencias principalmente psicológicas que deberá asumir después; y los padres adoptivos. También cabe sugerir que se encomiende a un árbitro, de neutralidad y competencia reconocidas, la misión de ilustrar al solicitante sobre las dificultades y consecuencias de su acción y de asegurarse del carácter razonable del objetivo que persigue. Al tratarse de un dictamen, su contenido se debe poder diferir a una jurisdicción de apelación.

2.15.1. *Aunque el acceso al origen étnico o geográfico no plantee apenas problemas, el conocimiento de la identidad de los padres naturales debe ir precedido por análisis personalizados muy serios.*

⁸¹⁴ Philip ALSTON, Stephen PARKER, John SEYMOUR, *Children, rights and the law*, Clarendon Press, Oxford, 1992. Frances OLSEN, *Children's Rights: some feminist approaches to the United Nations Convention on the Rights of the Child*, pp. 192 i ss. Ingrid BAER *Adoptees searching for their Origins: A New Development seen from an International Standpoint*, a John EEKELAAR, Petar SARCEVIC (eds.) *Parenthood in modern society. Legal and Social Issues for the Twenty-first Century*. Martinus Nijhoff Pubs., 1993, pp. 241 i ss.

⁸¹⁵ El Conveni va ser ratificat per l'Estat Espanyol el dia 11 de juliol de 1995, l'instrument de ratificació es va publicar en el BOE n. 182, d'1 d'agost de 1995 i va entrar en vigor per al nostre país el dia 1 de novembre de 1995. Els treballs preparatoris poden trobar-se a *Actes et documents de la dix-septième session*. Conférence de La Haye de Droit international privé, T-II: *Adoption-coopération*. Bureau Permanent de la Conférence, La Haye, Editions SDU, 1994. En endavant *Actes et documents*.

⁸¹⁶ Art. 16.

2. *Esta autoridad central transmitirá a la Autoridad central del Estado de recepción su informe sobre el niño, la prueba de que se han obtenido los consentimientos requeridos y la motivación de la decisión relativa a la colocación, procurando no revelar la identidad de la madre y el padre, si en el Estado de*

banda, l'accés està condicionat a allò que estableixi la llei de l'Estat on es troba la informació (art. 30.2)⁸¹⁷.

Els treballs preparatoris del Conveni posen de manifest com la fórmula definitiva és la conseqüència de les discussions entre Estats amb polítiques diferents en aquesta matèria⁸¹⁸, en tant que l'accés de l'adoptat als seus orígens està permès en alguns Estats i en altres no⁸¹⁹. D'altra banda, en alguns Estats el coneixement de la maternitat d'una dona soltera pot suposar per aquesta problemes socials gravíssims⁸²⁰. La redacció definitiva, que comporta en la pràctica l'aplicació de les lleis, tant de l'Estat originari com de l'Estat de destí, respon a la impossibilitat d'arribar a un acord entre posicions enfrontades, fruit de concepcions socials i culturals molt diferents. El resultat és dons una opció respectuosa amb les legislacions de tots els Estats, de manera que no s'assoleix un reconeixement del dret de l'adoptat al coneixement del propi origen sinó solament en tant que la llei de l'Estat d'origen permeti la transmissió d'aquesta informació i, ademés, la de l'Estat de destí li permeti accedir-hi⁸²¹. El projecte permetia l'accés a les informacions en la mesura que fos

origen no puede divulgarse su identidad. La iniciativa per a la introducció d'aquesta salveta va ser deguda a la delegació belga. Rapport explicatif de M.G. Parra-Aranguren, Actes et documents... p. 598.

⁸¹⁷ Art. 30:

1. *Las autoridades competentes de un Estado contratante asegurarán la conservación de la información de la que dispongan relativa a los orígenes del niño, en particular la información respecto a la identidad de sus padres, así como la historia médica del niño y de su familia.*
2. *Dichas autoridades asegurarán el acceso, con el debido asesoramiento, del niño o de su representante a esta información en la medida en que lo permita la Ley de dicho Estado.*

⁸¹⁸ *Observations des Gouvernements et Organisations internationales sur le Document préliminaire N. 7, de 8 de març de 1993. Actes et documents..., pp. 244 i ss.*

⁸¹⁹ La delegació nordamericana, per exemple, proposava que l'art. 30 fes referència sols a la informació no identificativa (Document de treball n.134). Es va considerar més correcte que aquest aspecte quedés sotmès a la legislació de l'Estat on es troba la informació, sense perdre de vista ademés, que l'Estat d'origen pot no donar aquesta informació, tal com preveu l'art. 16.2 del mateix conveni. Informe Parra-Aranguren, n. 517. *Actes et documents..., p. 632.*

⁸²⁰ Nathalie MEYER-FABRE, *La Convention de La Haye du 29 mai 1993 sur la protection des enfants et la coopération en matière d'adoption internationale*. RCDIP, 83-2, 1994. *Doctrine et chroniques*, p. 285. Com apunta VAN BUEREN, *Hence, in the majority of likely state signatories permitting inter-country adoption, the privacy of the birth mother will take precedence over any privacy rights of the child*. Geraldine VAN BUEREN, *Children's access to adoption records. State discretion or an enforceable international right?*, 58 MLR, 1995, pp. 37 i ss.

⁸²¹ Rapport Parra-Aranguren, n. 515, *Actes et documents*, pp. 630 i ss. Com explica GONZÁLEZ BEILFUSS, *El sometimiento del acceso a las condiciones legales del Estado contratante en el que se halle la información garantiza el anonimato de la madre biológica en aquellas sociedades que, por ejemplo, estigmatizan socialmente la maternidad de mujeres solteras y, por ello, protegen legalmente su anonimato. En ese caso las Autoridades Centrales deberán, no obstante velar por que el Informe que se remita a las*

permès per les legislacions de l'Estat d'origen i de l'Estat on es trobi la informació. En el text final es va suprimir la referència a la llei de l'Estat d'origen en raó de les dificultats que se suposa que comporta l'aplicació d'una llei estrangera i la determinació del seu contingut, particularment si l'adopció és antiga. D'altra banda es va considerar també la inadequació d'aplicar la llei de l'Estat d'origen en matèria d'accés a informacions que es troben en l'Estat de destí, i també es va tenir en compte que en matèria d'accés a informacions es considera habitualment aplicable la llei de l'Estat on es troba la informació.

Finalment, l'art. 30.2 estableix, en la línia que ho fan algunes legislacions anglosaxones, que caldrà assessorar l'adoptat abans d'accedir a les informacions. Es tracta d'una mesura de suport personal establerta per ajudar a l'adoptat a afrontar les conseqüències de la seva decisió⁸²².

c. Conveni de les Nacions Unides, sobre Drets del Nen, de 20 de novembre de 1989

Els treballs preparatoris del Conveni⁸²³ mostren com el text anterior al definitiu reconeixia el dret de tot nen a conèixer els seus progenitors de forma molt més clara, amb el següent text: *The child shall have the right from his birth to know and belong to his parents, as well as the right to a name and to acquire a nationality*⁸²⁴. La redacció definitiva va ser conseqüència de la iniciativa del representant dels Estats Units d'Amèrica. Aquesta representació, junt amb les de la República Democràtica Alemanya i de la Unió Soviètica, van expressar que aquest dret contravenia les seves legislacions, que, en cas d'adopció impediè el coneixement

Autoridades del Estado de recepción no contenga información que permita identificar a la familia biológica, puesto que el adoptado podrá acceder a dicho informe conforme al Derecho vigente en el Estado de recepción. Cristina GONZÁLEZ BEILFUSS, *La aplicación en España del Convenio de la Haya de 29 de mayo de 1993 relativo a la protección del niño y a la cooperación en materia de adopción internacional*, RJC, 1996-2, pp. 9 i ss.

⁸²² Rapport Parra-Aranguren, n.518, *Actes et documents...*, p. 632.

⁸²³ Sharon DETRICK, *The United Nations Convention on the Rights of the Child. A Guide to the "travaux préparatoires"*. Dordrecht, Martin Nijhoff Publishers, 1992, pp. 123 i ss.

⁸²⁴ Basic working text, 1980 Working Group (E/CN.4/1349, p.2)). La delegació egípcia va proposar, l'any 1989 la següent redacció: *The child shall have the right from his birth to know and belong to his parents, as well as the right to a name and to acquire a nationality*. 1989 Working Group (E/CN.4/1989/WG.1/WP.4), fonamentada en la voluntat de garantir l'estabilitat psicològica del nen.

de la identitat dels progenitors biològics⁸²⁵.

Tenint en compte els antecedents del text definitiu no podem dubtar dons, que aquest article no pot servir de fonament a la pretensió dels adoptats de conèixer els seus orígens: la intenció dels legisladors estava, expressament, en excloure aquesta possibilitat. Tot i això, la imprecisió de la redacció definitiva ha permès els autors proposar diferents interpretacions que es corresponen amb l'opció que cadascun d'ells creu desitjable. La primera va referida a si el terme possibilitat s'ha d'entendre referit a possibilitat legal o possibilitat pràctica. Segons VAN BUEREN, de la literalitat de l'article permet interpretar que *as far* va referit solament als impediments pràctics (impossibilitat per absència de dades) i no legals al coneixement dels orígens. Els precedents del text definitiu impedeixen, però, aquesta interpretació ja que l'esmentada expressió va ser proposada precisament per fer compatible l'adopció secreta amb el text anterior⁸²⁶. En el cas que s'interpreti que la referència és a la possibilitat legal, sorgeix la segona qüestió, referida a quina legislació cal aplicar per a valorar aquesta legalitat. De la mateixa manera que s'ha argumentat en quant al problema de la determinació de la maternitat (1.4.) cal interpretar que es refereix a la legislació internacional ja que contràriament el dret només seria eficaç per les legislacions que ja respectaven aquest dret.

Un altre dels drets reconeguts en el Conveni que resulta afectat per les legislacions secretistes en matèria d'adopció és el dret a la identitat, reconegut en l'art.8. Impedir a l'adoptat l'accés a la informació sobre la família de la qual prové vulnera aquest dret en tant que aquesta informació constitueix un referent fonamental per a la construcció de la pròpia identitat.

⁸²⁵ 1989 Working Group (E/CN.4/1989/48, pp. 18-22). El text proposat per la delegació Nordamericana era el següent: *The child shall be registered immediately after birth and shall have a right from birth to a name, the right to acquire a nationality and, as far as possible, the right to know and be cared for by his or her parents.*

⁸²⁶ VAN BUEREN, *Children's access...*, p. 48. Segons HEGNAUER cal interpretar que l'article es refereix als obstacles de fet que fan impossible l'accés a la informació, de manera que amb base en aquest article, cal permetre el fill concebut com a conseqüència d'inseminació artificial heteròloga, conèixer la identitat del donant de semen. En sentit contrari, MANDOFIA i GUILLOD, que argumenten que l'expressió *en la mesura del possible* s'ha d'interpretar de manera uniforme per les dues prerrogatives (*coneixer* i *ser cuidat*). D'aquesta manera, si s'interpretés la possibilitat en el sentit fàctic i no legal, s'arribaria a la conclusió que el fill té dret a conèixer i a demanar protecció al donant, solució, segons els autors, totalment contrària a les persones que participen en una inseminació artificial i als interessos del fill. Cyril HEGNAUER, *Künstliche Fortpflanzung und persönliche Freiheit*, ZBI 1991, pp. 341-347. Marina Mandofia BERNEY i Olivier GUILLOD, *Liberté personnelle et procréation assistée. Quelques réflexions*. SJZ, 89 (1993), n. 12, pp. 205 i ss.

d. Conveni Europeu per a la protecció de Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, de 4 de novembre de 1950

En matèria d'accés a la informació sobre orígens el TEDH no s'ha manifestat mai si bé en la sentència del cas *Gaskin* va declarar que la negativa de l'administració a permetre l'accés a un dossier sobre diferents aspectes de la vida d'una persona sotmesa a la seva protecció, constituïa una infracció de l'art. 8 CEDH, si bé va matitzar que no es tracta d'un dret absolut sinó que pot quedar limitat per algunes de les circumstàncies previstes en el paràgraf segon de l'art. 8, si així es considera necessari segons el criteri d'un òrgan independent. Aquesta doctrina no es pot considerar aplicable, però, al dret al coneixement del propi origen, en el qual el que està en joc és el coneixement de la pròpia identitat i no de les circumstàncies que han tingut lloc durant la infantesa d'una persona. El dret al coneixement del propi origen constitueix *vida privada i familiar* en el sentit de l'art. 8, davant del qual no poden prevaldre els d'altres persones ni els interessos de les institucions (art. 8.2). Ademés, segons l'art. 14.1, ha de ser garantit a totes les persones, sense que sigui possible un tractament diferent per raó, entre altres circumstàncies, del naixement.

2.3. LEGISLACIONS VIGENTS A L'ESTAT ESPANYOL

2.3.1. Plantejament

En la legislació espanyola actual, no hi ha dubte que l'adoptat pot accedir al Registre Civil per a conèixer la identitat dels seus pares biològics ja que així ho estableix la legislació registral⁸²⁷. De totes maneres, per aquesta via només s'accedeix a la identitat dels progenitors legalment determinats o bé no determinats, però quina identitat consti en el registre (art. 47 LRC)⁸²⁸. Pel cas dels adoptats, tant la LPMA com el Codi contenen normes que, en diferent mesura poden conduir bé al coneixement de la identitat dels pares biològics de l'adoptat, bé a la determinació de la filiació biològica. Pel que fa a la filiació derivada de la utilització de les tècniques de reproducció assistida en la modalitat heteròloga, l'accés a la identitat del progenitor biològic no és possible segons la legislació vigent, que garanteix l'anonimat dels donants.

Abans de veure quins són els mitjans previstos per a la determinació o coneixement de la filiació biològica de l'adoptat exposaré quins són l'abast i el contingut del parentiu creat com a conseqüència de l'adopció i del parentiu biològic un cop constituïda l'adopció. És a dir, l'estatut jurídic familiar i successori de l'adoptat. Veurem com el Codi civil estableix poques regles, senzilles i clares i que, en canvi, l'ordenament civil català arrossega una sèrie de normes originàries de legislacions anteriors, que sota l'actual no tenen sentit i provoquen que el dibuix de l'estatut jurídic de l'adoptat sigui confós, si se'n fa una interpretació literal. Ademés la LPMA, a diferència del Codi civil, preveu expressament la possibilitat que l'adoptat s'interessi per conèixer els seu origen biològic, tot i que no queda clara la via per la qual es pot produir aquest accés.

⁸²⁷ La legislació registral espanyola no estableixi cap tipus de control, previ a l'accés a la informació, com fan altres països (anglosaxons principalment).

⁸²⁸ La DGRN ha declarat en diverses resolucions referides tant a supòsits de adopció com de filiació biològica, que no és possible cancel·lar l'assentament de filiació originària ja que això suposaria suprimir part de la veritable història d'una persona, impediria conèixer els impediments matrimonials i ademés faria impossible el coneixement del propi origen. Amb més raó s'han denegat les pretensions de fer constar com a originària la filiació adoptiva actual, que suposaria, no ja sols que el Registre fos incomplet, sinó que ademés contingués falsetats. V. l'apartat corresponent de jurisprudència.

2.3.2. Vinculació de l'adoptat amb la família biològica i l'adoptiva en el Codi Civil i la LPMA

2.3.2.1. Codi civil

El Codi civil no conté cap norma que estableixi expressament el contingut i l'abast de la filiació adoptiva però declara que la filiació pot tenir lloc per naturalesa i per adopció, i que la filiació adoptiva té els mateixos efectes que la filiació matrimonial i la no matrimonial (108 Cc). A partir d'aquí, sabem que la filiació adoptiva té exactament el mateix contingut jurídic que la que té lloc per naturalesa i pel que fa a l'abast, tot i que no està expressament establert, és possible deduir-lo com a principi, del conjunt de precedents i disposicions⁸²⁹. La llei de reforma de l'adopció de 1987 no conté cap norma que defineixi l'estatus de l'adoptat, tot i que en el projecte de 1986 havia previst, en l'art. 178.1 que *la filiación adoptiva surte los mismos efectos que la filiación por naturaleza y consecuentemente el adoptado forma parte, como los demás hijos, de la familia del adoptante o adoptantes*. Sembla ser que es va considerar suficient la norma general de l'art. 108 Cc⁸³⁰. Per tant, l'adoptat té el mateix estatut jurídic que si fós fill biològic de l'adoptant, amb la única diferència dels impediments matrimonials, que només l'afecten en relació als parents adoptius en línia recta (art. 47.1 i 2 Cc). Pel que fa a la vinculació amb la família biològica, s'extingeix totalment la seva vessant jurídica excepte, de nou, en relació als impediments matrimonials que subsisteixen malgrat que s'extingeixi el vincle

⁸²⁹ La Llei 11/1981, de 13 de maig, que va reformar l'adopció, definia el seu abast en l'art. 176.2, segons el qual *La adopción causa parentesco entre el adoptante, el adoptado, sus descendientes y la familia del adoptante*. Aquesta norma va ser derogada per la Llei 30/1981, de 7 de juliol, a causa d'un error, i va recuperar la seva vigència l'any 1983, en ocasió de la reforma en matèria de tutela (art. 5 de la Llei 13/1983, de 24 d'octubre). Tot i que no és possible trobar cap raó que pugués fonamentar una voluntat del legislador de modificar l'estatut jurídic de l'adoptat mitjançant aquesta supressió sinó que sembla que va ser deguda a un error, algun tribunal s'ha basat en la manca de vigència de l'art.176 durant aquest lapse per denegar l'atribució de drets successoris derivats del parentiu per adopció. V. per exemple, la sentència de l'Audiència Provincial d'Alava de 12.8.1993. Així, Manuel ALBALADEJO, *La ley que rija al morir el causante es la que regula la sucesión en que incida una adopción*, Centenario del Código civil, T. 1, Madrid, Centro de Estudios Ramon Areces, 1988, p. 448.

⁸³⁰ De fet la primera part de la norma del projecte està actualment en l'art. 108 Cc, i la segona es pot deduir de la primera si además es tenen en compte els precedents esmentats i el preàmbul de la llei de reforma, que explicava que *tales finalidades de integración familiar y de consecución con carácter prioritario, del interés del menor, son servidas en el texto legal mediante la consagración de la completa ruptura del vínculo jurídico que el adoptado mantenía con su familia anterior, y la creación ope legis de una relación de filiación a la que resultan aplicables las normas generales de filiación...* FELIU REY, *Comentarios...*, pp. 191 i ss.

jurídic⁸³¹. Tampoc s'extingeixen els vincles amb la família anterior en el cas que l'adoptant sigui el cònjuge o la parella d'un dels progenitors (art. 178 Cc).

En matèria successòria no hi ha cap regla específica per a la filiació adoptiva⁸³².

2.3.2.2. Legislació catalana

En la legislació catalana l'estatut de l'adoptat és diferent al del Codi civil tant pel que fa a la seva integració en la família adoptiva com a la desvinculació de la família anterior. En aquests dos aspectes, tant la LPMA com el CS contenen normes que van més enllà de les excepcions que és corrent trobar en les legislacions actuals, que consisteixen en conservar els vincles amb la família biològica en alguns supòsits (adopció de parents o adopció del fill del cònjuge) i en matèria d'impediments matrimonials. La legislació catalana, en canvi, tant pel que fa a l'abast de la integració familiar, com a l'extinció dels vincles amb la família anterior, conté dues regles referides als efectes generals i dues als efectes successoris intestats de l'adopció, que són extranyes a l'esquema que he descrit més amunt. Són les següents:

a) En la LPMA

a.1. L'adopció sols *causa parentiu entre l'adoptant, els seus descendents i ascendents i l'adoptat i els seus descendents*, i per tant no el causa amb els germans i fills de germans dels adoptants (art. 27.1).

a.2. Subsisteixen els vincles jurídics de l'adoptat amb la família d'origen, entre altres supòsits, *en qualsevol altre cas en què ho estableixi la llei* (art. 27.2).

b) En el CS

b.1. L'adoptat no adquireix drets successoris intestats respecte dels col.laterals de l'adoptant sinó només en la successió de l'adoptant i dels

⁸³¹ El parentiu adoptiu no constitueix impediment matrimonial en la línia col.lateral (art. 47.2 Cc) de manera que no afectaria l'adoptat en relació als germans de la família anterior, si aquesta fós també adoptiva.

⁸³² En matèria de successió intestada, per exemple, l'art. 931 Cc disposa que els fills i els seus descendents succeeixen els seus pares sense distinció de sexe, edat o filiació, i l'art. 946 Cc, que els germans i fills de germans succeeixen amb preferència als demés colaterals. En matèria de llegítimes, l'art. 807 Cc disposa que són hereus forçosos, els fills i descendents respecte dels seus pares i ascendents.

ascendents (art. 341 CS) i descendents (art. 338.2 CS) d'aquest.

b.2. *Els germans per naturalesa conserven sempre el dret de succeir-se abintestat entre si* (art. 346 CS).

a) LPMA

a.1. Integració de l'adoptat en la família de l'adoptant

L'article 26 LPMA estableix, pel que fa al contingut de la filiació adoptiva, que *l'adopció produeix els mateixos efectes que la filiació per naturalesa*. I pel que fa a l'abast del parentiu per adopció, l'article següent determina que *l'adopció causa parentiu entre l'adoptant, els seus ascendents i descendents i l'adoptat i els seus descendents*⁸³³. És en aquest segon aspecte, que sorprèn que la llei limiti l'abast de la integració de l'adoptat en la família adoptiva, de manera que no es crea parentiu entre l'adoptat i els germans i fills de germans dels adoptants. D'aquesta manera es pot dir que la LPMA es va quedar a mig camí en l'evolució cap a una adopció que atorga a l'adoptat un *status familiae*, de manera que, segons la legislació civil catalana vigent, l'adoptat no té oncles ni cosins en la família adoptiva⁸³⁴. Per tant, la regulació del Parlament de Catalunya l'any 1991 va suposar un pas enrera en aquesta evolució, pel que fa als efectes de l'adopció, respecte del dret aplicable a Catalunya abans d'aquesta data, que, en matèria d'efectes personals, era el del Codi civil. És possible aventurar que, a manca d'una tradició pròpia en la matèria, el legislador català vagi optar per traslladar a la LPMA allò previst en matèria d'efectes successoris, en la qual l'adoptat no ha gaudit mai d'un *status familiae*⁸³⁵.

⁸³³ Noti's la diferència amb l'erròniament derogat art. 176.2 Cc (apartat C.3.2.1.), que es referia a *la família del adoptante* i no solament a determinats membres d'aquesta família, com fa la LPMA.

⁸³⁴ Aquesta evolució s'observa en les successives reformes del Codi civil, que van anar apropant la filiació adoptiva a la filiació per naturalesa, fins arribar a la seva culminació, l'any 1987.

⁸³⁵ Com s'explica més endavant, en la Compilació de 1960 l'adoptat succeïa per aquesta via solament dels seus pares adoptius, en paral·lel a allò que establia el Codi civil (redacció de 1970) llavors aplicable. Amb la reforma de 1984, Compilació i Codi civil es van apropar en quant al grau d'integració en la família adoptiva, a efectes successoris intestats i personals, respectivament (art. 176.2 Cc i 249.1 CDC), en tant que segons el Codi, l'adopció causava parentiu de l'adoptat amb la família de l'adoptant i la Compilació el va ampliar respecte de la redacció de 1960, però el va limitar als ascendents de l'adoptant. L'any 1987 el Codi civil va confirmar la política d'integració total en la família adoptiva i la legislació catalana (LSI) la va ampliar de nou, fins incloure, además dels ascendents de l'adoptant, els seus descendents.

a.2. Conservació dels vincles amb la família biològica a efectes no determinats en la llei

Pel que fa als vincles amb la família d'origen, el segon paràgraf de l'art. 27 estableix una regla general segons la qual *l'adopció extingeix la relació de parentiu entre l'adoptat i la família anterior*, amb quatre excepcions. La primera fa referència al supòsit de l'adopció del fill del cònjuge o de la parella, en el qual subsisteixen els vincles amb la família d'origen; la segona i la tercera, al contingut de la vinculació jurídica entre adoptat i família d'origen, que es manté en matèria d'impediments matrimonials i a determinats efectes successoris. Finalment la quarta excepció es refereix a *qualsevol altre cas en què ho estableixi la llei*⁸³⁶.

Respecte d'aquesta última excepció el primer que cal dir és que des del punt de vista de la tècnica legislativa la seva correcció és dubtosa ja que l'objecte de les remissions ha de quedar establert de forma clara i precisa⁸³⁷. A més es tracta d'una remissió sense contingut en la legislació vigent, ja que les excepcions al trencament de vincles amb la família anterior són només les tres primeres que esmenta el mateix article 27. Possiblement amb aquesta fórmula el legislador va tractar d'evitar que les possibles modificacions futures quedin fora d'aquesta norma. Es tracta, en definitiva, d'una norma que caldria suprimir en tant que, a més d'estar buida de contingut, pot donar lloc a confusions.

⁸³⁶ El projecte de llei estava redactat de manera diferent, ja que l'apartat tercer de l'art. 27.2 establia que es conservaven els vincles amb la família d'origen, *...en ordre a la successió intestada i als drets legítims quan així ho estableixi la llei*, redacció que no va ser objecte de cap esmena. BOPC, núm. 283, de 8 de juliol de 1991. La redacció definitiva d'aquest article prové de la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana, Diari de Sessions, P-Núm. 115, de 13 de desembre de 1991, pp. 5903 i ss.

⁸³⁷ Explica SALVADOR CODERCH que en matèria de remissions *l'exigència és doble: de precisió, primer: La normativa objecte de remissió ha de ser identificada per referència al seu contingut i només si això no és suficient, ha d'indicar els articles del text legal que el constitueixen. Però, en segon lloc, ha de ser clara: En la norma de remissió cal que hi hagi una indicació material però sumària del contingut de l'objecte de remissió de tal manera que el lector se'n pugui fer una idea sensata. No només s'indica què regeix sinó de què tracta el que regeix*. Pablo SALVADOR CODERCH, a GRETEL, *La forma de les lleis*, Barcelona, Bosch, 1986, pp. 240-1.

b. Codi de Successions

b.1. Efectes successoris intestats de l'adopció. Precedents⁸³⁸

La Compilació de 1960 feia remissió al Codi civil per a la regulació de la successió intestada excepte algunes especialitats (art. 248)⁸³⁹. Entre elles, la que reconeixia als fills adoptius drets successoris intestats en la successió dels adoptants (art. 249). Aquests, en canvi, no adquirien drets en la successió intestada de l'adoptat. Respecte de la família originària i davant la manca de regulació, la doctrina opinava que, de la mateixa manera que succeïa en matèria de llegítima, on l'art. 125 determinava que l'adoptat la conservava malgrat l'adopció, calia conservar els drets successoris intestats de l'adoptat respecte de la família d'origen⁸⁴⁰.

La reforma de la Compilació, l'any 1984, va mantenir aquesta remissió general al Codi (art. 248), amb l'excepció, de nou, entre altres, dels drets successoris intestats dels adoptats en la família adoptiva. En aquest aspecte la modificació va consistir en estendre el dret de l'adoptat a succeir, ademés, dels ascendents dels adoptants (art. 249.1), però no es va arribar a establir un veritable *status familiae* en matèria successòria⁸⁴¹, de manera que l'adoptat no podia succeir, per la via intestada, dels seus germans adoptius ni de la resta de col.laterals⁸⁴². Els adoptants en forma plena

⁸³⁸ És sabut que per raons històriques la legislació civil catalana regula especialment l'aspecte successori de l'adopció, a diferència del Codi civil. Actualment, per exemple, la Secció 5ª del Capítol II del Títol IV del Codi de Successions porta per títol *La successió en cas d'adopció*. Per estudiar els orígens històrics de l'adopció cal consultar el treball de M^a del Carmen GETE-ALONSO Y CALERA i Pablo SALVADOR CODERCH, "La adopción en Cataluña después de la Ley de 4 de junio de 1970" en l'obra *Comentarios a la Compilación del derecho civil de Cataluña*, Tomo II: *Filiación y adopción*, Cátedra Duran i Bas, Barcelona, Universidad de Barcelona, 1974, pp. 119-223.

⁸³⁹ Per exemple, l'usdefruit vidual i la successió intestada del causant impúber.

⁸⁴⁰ Pablo SALVADOR CODERCH, "Comentario a los artículos 248 a 251 de la Compilación del derecho civil especial de Cataluña" en *Comentarios al Código Civil y Compilaciones Forales*, (Dir. Manuel ALBALADEJO), XXIX- 3, Madrid, Edersa, 1986, pp. 69 i ss. i José PINTÓ RUIZ, "Comentario a los artículos 4, 5 y 6 de la Compilación del derecho civil especial de Cataluña", en la mateixa obra, Tomo XXVII-1 (1981), p. 264.

⁸⁴¹ Per a la resta d'efectes, l'art. 176.2 Cc, llavors aplicable a Catalunya, l'adoptat s'integrava en la família adoptiva.

⁸⁴² SALVADOR va posar de relleu la manca de justificació político jurídica d'aquesta norma i la impossibilitat d'interpretar res de diferent d'una norma tan clara, malgrat que per a l'estatut personal el Codi civil prediqués la plena integració de l'adoptat en la família adoptant (art. 176.2) ja que la Compilació havia regulat sempre els estatuts personal i successori de l'adoptat de forma independent i l'esmentat article no regia a Catalunya a efectes successoris. Confirmava aquesta tesi el fet que la llei tampoc atorgava als col.laterals i descendents de l'adoptat, drets successoris intestats en la successió de l'adoptat. SALVADOR, a *Comentarios al Código...*, pp. 76 i 90.

tenien drets successoris intestats respecte dels adoptats i dels seus descendents i també en tenien els ascendents dels adoptants, però aquests només en el cas haguessin donat als adoptats el *tracte familiar que correspon als descendents* (art. 249.3). Els fills adoptats en forma plena no tenien dret en la successió intestada dels parents de la família originària, ni tampoc els membres d'aquesta família en la successió dels adoptats.

La Llei de Successió Intestada de 1987 va regular aquest aspecte en els arts. 21 i ss., que reconeixien a l'adoptat de forma plena i als seus descendents els mateixos drets successoris intestats atribuïts als descendents biològics en la successió de l'adoptant i dels seus ascendents (art. 21). D'aquesta manera l'adoptat quedava, novament apartat de la successió de la família col.lateral dels adoptants, si bé, com a novetat, se li van reconèixer respecte dels propis col.laterals adoptius, és a dir, els germans⁸⁴³. L'adoptant (art. 22) i els seus ascendents⁸⁴⁴ succeïen l'adoptat i, en relació a la família d'origen, aquest només conservava el dret a succeir en alguns supòsits excepcionals (art. 23), que eren l'adopció del fill del cònjuge (art. 24), l'adopció de parents (art. 25)⁸⁴⁵ i entre els germans biològics (art. 26).

El Codi de Successions va assumir, en aquesta matèria, la regulació de la LSI, en els articles 341 a 346.

⁸⁴³ Art. 18.2: *Entre els fills matrimonials, no matrimonials i adoptats de manera plena per una mateixa persona i els descendents d'aquells hi ha el mateix dret a heretar abintestat que entre els germans per naturalesa de doble vincle o de vincle senzill, segons correspongui.* Com observa ROCA-SASTRE, el legislador es resisteix inexplicablement a calificar de germans els fills d'uns mateixos pares o d'un mateix pare o mare. Luis ROCA-SASTRE MUNCUNILL, "Comentario a los artículos 332-349" en l'obra conjunta, *Comentarios al Código de Sucesiones* (Coord. LLuis JOU I MIRABENT), Barcelona, Bosch, 1994, pp. 1105-1181, 1163.

⁸⁴⁴ El dret dels ascendents quedava, de nou, condicionat al requisit del *tracte familiar*.

⁸⁴⁵ Art. 25: *Si una persona és adoptada plenament per una altra amb la qual l'adoptant té, en el moment de l'adopció, un dret eventual a succeir-li abintestat, conserva el dret de successió intestada entre l'adoptat i els parents per naturalesa amb les particularitats següents:*

a) *En la successió de l'adoptat i en la dels seus descendents, els pares i els ascendents per naturalesa només succeeixen si no hi ha pares adoptius i ascendents d'aquests amb dret a succeir d'acord amb l'article 22.*

b) *En la successió dels pares i en la dels ascendents per naturalesa, els fills adoptats només tenen dret a succeir si no hi ha fills per naturalesa o descendents seus que no tinguin la condició de fills adoptius.*

b.2. Integració en la família adoptant a efectes successoris.

Els efectes successoris intestats de l'adopció estan limitats, pel que fa al seu abast, a l'adoptant i els seus ascendents, de manera que no inclouen els col.laterals de l'adoptant. Pel que fa a la integració de l'adoptat en la família adoptiva, hi ha qui opina que, tenint en compte els principis d'integració total de l'adoptat en la família adoptiva i d'extinció dels vincles amb la família anterior, dels quals sembla que parteixen el CS i la LPMA, es pot interpretar que l'adoptat té els mateixos drets successoris intestats que si fos fill biològic⁸⁴⁶. Més aviat penso que seria desitjable que les lleis vigents ens donuessin més arguments per poder mantenir aquesta interpretació, o, encara millor, que s'establis així. Ara bé, és dubtós que es pugui fer aquesta interpretació si es té en compte que en aquest punt, també la LPMA nega a l'adoptat la integració completa en la família adoptiva⁸⁴⁷.

b.3. Drets successoris intestats entre l'adoptat i els seus germans biològics.

La conservació dels drets successoris intestats entre l'adoptat i els seus germans biològics, que és recíproca, va ser introduïda en l'art. 26 LSI, segurament amb l'objectiu d'eliminar l'inconvenient que suposava, sota la vigència de la Compilació, que en la línia col.lateral l'adoptat perdés els drets successoris respecte de la família d'origen i no els adquirís en l'adoptiva. D'aquesta manera succeïa que, per exemple, dos germans biològics adoptats conjuntament, no tenien drets successoris entre si. Ara bé, aquesta reacció del legislador va resultar excessiva des del mateix moment en que va tenir lloc. La raó és que el mateix legislador de 1987 va atorgar també a l'adoptat drets successoris intestats en la família adoptiva (18.2 LSI), de manera que com a conseqüència es van concedir a l'adoptat expectatives successòries intestades respecte

⁸⁴⁶ Així, ROCA-SASTRE, que fonamenta el seu raonament en els arts. 323, 336 i 338.2 CS, en el Preàmbul i l'art. 27 .1 LPMA i en els arts. 14 i 39 CE. Segons aquest autor *...en definitiva con este criterio, se cumple íntegramente la filosofía, de la que no es ajeno el preámbulo de la ley catalana de adopción de 1991, relativa a la absoluta equiparación y no discriminación por razón de parentesco natural de consanguinidad, matrimonial o no, y del legal de adopción y, en consecuencia, la norma constitucional de igualdad de las personas por razón de nacimiento o filiación ... En conclusión, los parientes del causante, en las líneas recta descendente, recta ascendente, y colateral, sean en ésta hermanos o hijos de hermanos, sean colaterales ordinarios hasta el cuarto grado, son herederos intestados del mismo, cualesquiera que sean su filiación, paternidad o vínculos de parentesco entre ellos, incluso en su caso, las correspondientes intermedias, con total indiferencia de que la filiación, paternidad o vínculos de parentesco tengan su origen en una unión matrimonial o no matrimonial o en una adopción.* ROCA-SASTRE, *Comentarios...*, pp. 1164 i 1172.

⁸⁴⁷ Art. 27.1 LPMA. Més sorprenent resulta encara que el preàmbul del CS expliqui que aquesta llei s'adapta a la nova regulació de l'adopció de l'any 1987 si, d'una banda, al menys en aquest aspecte no s'hi adapta i, d'altra banda, el mateix dia que es va aprovar el CS es va aprovar també la LPMA que sí que encaixa, en aquest aspecte, amb les disposicions del CS.

de dues famílies sense justificació aparent⁸⁴⁸. En primer lloc, perquè la llei estableix que l'adopció extingeix el parentiu entre els germans biològics (art. 27.2 LPMA) i, per tant, l'únic vincle que els relaciona és el biològic, al qual el CS dóna eficàcia als sols efectes de la successió intestada. Ademés, aquest dret té caràcter recíproc i, per tant, també el tenen els germans biològics respecte del germà adoptat i, d'aquesta manera tenen expectatives successòries respecte de patrimonis que potser procedeixen, en gran part, de les famílies adoptants i amb les quals no tenen cap tipus de vinculació⁸⁴⁹. D'aquesta manera, una persona té potencialment drets successoris intestats en tantes famílies com germans adoptats per famílies diferents, sense que sigui possible trobar arguments que fonamentin aquesta extensió exagerada dels drets successoris d'una persona sobre patrimonis aliens al seu cercle familiar.

Aquesta desviació patrimonial no tindrà lloc si l'adoptat és impúber i no té descendents, en aplicació de l'art. 349 CS. Segons aquest article, en defecte de substitució pupilar, succeïran, en els béns procedents del pare o de la mare per naturalesa o per adopció, o dels seus parents dins del quart grau, els parents de la línia

⁸⁴⁸ A diferència del que succeeix amb el primer dels problemes plantejats, en aquest segon no trobem, sortosament, una regla paral·lela en la LPMA, en matèria d'efectes personals.

⁸⁴⁹ Sota la vigència de la Compilació de 1960 es podia produir també un supòsit de trànsit indesitjable de béns procedents de la família adoptant a la família d'origen. Aquest fenomen era possible donat que l'adoptat era hereu abintestat i legitimari de l'adoptant, però aquests drets no tenien caràcter recíproc de manera que si l'adoptat adquiria béns en la successió de l'adoptant i moria impúber i, per tant, necessàriament intestat o major d'edat i sense descendència i també intestat, la família biològica adquiria els béns provinents de la successió de l'adoptant. Segons PINTÓ calia aplicar analògicament la regla *paterna paternis, materna maternis*, prevista per evitar la desviació de béns procedents de la família paterna a la materna o viceversa, en el cas del causant impúber. *En tal situació, los bienes seguirían la "V" fatídica, en cuanto procediendo del adoptante, descendieron al adoptado y al ascender por fallecimiento de éste, no regresarían a la rama de donde procedían sino que marcharían hacia la otra, la familia de origen...* Segons aquest autor, l'extensió analògica es justificava per la identitat de raó entre el cas previst per la llei i el cas de l'adopció, però en aquest darrer cas, la mateixa raó exigida per l'art. 4.1. Cc actuava de forma *aún más viva y acuciante*. *Si el trasvase es indeseado entre marido y mujer y viceversa, cuando se produce mediatamente por la vía de sucesión del hijo común, cuanto más, repetimos, no ha de ser así en el caso de que por esta misma vía ascendente, procedente del hijo, los bienes marchen de la familia adoptiva a otra familia extraña: la de origen del adoptado?* Pel cas de l'adoptat púber, proposava l'aplicació analògica de l'art. 811 Cc, pensat per evitar el trànsit de béns procedents entre ascendents comuns i que, per tant, amb igual fonament podia aplicar-se per evitar que els ascendents biològics de l'adoptat adquirissin béns procedents de l'adoptant. PINTÓ, *Comentarios...* pp. 266-7. A partir de la reforma de 1984, que va atorgar drets successoris als adoptants i als seus ascendents en la successió de l'adoptat, l'exclusió de parentiu per adopció va perdre el seu fonament. SALVADOR va criticar aquesta exclusió, en tant que suposava limitar els drets successoris de l'adoptant en els béns procedents de la família biològica però no els dels pares biològics en els béns procedents de la família adoptiva. Ademés no protegia de la mateixa manera els cònjuges adoptius que els biològics de manera que, en l'adopció conjunta no s'aplicava la regla i per tant l'origen matern o patern adoptiu dels béns no determinava el seu destí. SALVADOR, *Comentarios al Código...*, p. 156.

de procedència dels béns heretats⁸⁵⁰. D'aquesta manera, per exemple, succeïran en els béns procedents del pare adoptant, els parents més propers de la línia paterna adoptiva (ascendents o col.laterals), segons l'ordre intestat de successió, fins el quart grau computat a partir de l'impúber.

La distribució del patrimoni entre els germans es farà tenint en compte si són dobles o unilaterals, com estableix l'art. 339 CS. Pel que fa als fills de germans, l'art. 346 no s'hi refereix, de manera que és possible interpretar, bé que també succeeixen per aplicació de les regles que regeixen la successió dels col.laterals (arts. 338 a 340 CS), bé el contrari, amb base en el caràcter excepcional de la norma de l'art. 346 CS.

La norma és aplicable a *qualsevol cas*, és a dir, no es tracta d'una excepció prevista per adopcions que tenen lloc en circumstàncies que fan aconsellable aquesta excepció, sinó que és una norma indiscriminada.

A manca de qualsevol justificació que faci convenient la conservació d'aquesta regla, penso que seria desitjable que fos suprimida. En definitiva, és una norma que va ser introduïda amb la finalitat de protegir la posició successòria de l'adoptat, que per virtut de la redacció de 1984 de la Compilació no tenia germans a efectes successoris i que, ademés d'haver estat introduïda quan ja no era necessària, està encara vigent i desencaixa totalment amb el tractament successori de l'adopció⁸⁵¹ i podria donar lloc a conflictes familiars. No és difícil imaginar el supòsit de la família, propietària d'un patrimoni important, sense fills biològics i amb un fill adoptat. A la mort del fill, i si es produeixen les circumstàncies establertes legalment, els germans biològics de l'adoptat accedirien a aquest patrimoni.

L'atorgament de drets successoris intestats entre germans biològics pot ser un dels supòsits d'utilització de l'art. 28 LPMA, si bé solament amb la finalitat de

⁸⁵⁰ Art. 349 CS: *La successió intestada del causant impúber, és a dir, el menor de catorze anys, en defecte de substitució pupilar es regeix per les normes següents:*

1º. En els béns procedents del pare o de la mare per naturalesa o per adopció, o dels altres parents paterns o materns fins el quart grau, sigui quin sigui el títol d'adquisició dels dits béns, són cridats respectivament a la successió, per llur ordre, els parents més pròxims de l'impúber, dins el quart grau en la línia de la qual els béns procedeixen.

La Llei 11/1987, de 25 de maig, de reforma de les reserves legals (DOCG núm. 851, de 12 de juny), va mantenir únicament la reserva binupcial i va declarar expressament inaplicable a Catalunya l'art. 811 i qualsevol altra reserva legal.

⁸⁵¹ Certament, és poc probable que es produeixin les circumstàncies en les que resultaria aplicable ja que l'adoptat hauria de morir sense fills ni descendents, sense cònjuge i sense ascendents en la família adoptiva. Ademés, i, tot i que és un factor que no té cap rellevància, cal afegir que és també poc probable que les persones afectades coneguin que tenen aquests drets.

conèixer un possible parentiu. Caldrà, en tot cas, que la filiació estigui legalment determinada per a que s'els pugui atorgar drets successoris i, per tant, en el cas que no ho estigui, caldrà exercitar l'acció de reclamació, ja que les accions de l'art. 28 LPMA tenen com a únic efecte, com mantindrè més endavant, el coneixement de la identitat dels progenitors⁸⁵².

2.3.3. La determinació o averiguació de la filiació biològica de l'adoptat⁸⁵³ posteriorment a l'adopció⁸⁵⁴.

2.3.3.1. Legislació registral.

La publicitat registral en quant a l'adopció és restringida⁸⁵⁵. Els articles 21 i 22 RRC estableixen com a regla general la necessitat d'autorització especial del Jutge encarregat del Registre Civil per obtenir certificació respecte a la filiació adoptiva, excepte si el sol.licitant és l'adoptat major d'edat o l'adoptant. Respecte a la filiació no matrimonial o desconeguda, o de les circumstàncies que descobreixin aquest caràcter, no necessiten autorització, el propi inscrit, els seus ascendents i tampoc els

⁸⁵² Cal tenir present, en aquesta matèria, que la LEC estableix que és tasca del Jutge, amb intervenció del Ministeri Fiscal, portar a terme les diligències necessàries per esbrinar si hi ha parents cridats a una determinada successió i localitzar-los (arts. 959 i ss.).

⁸⁵³ Utilitzo el terme "filiació" per referir-me a la vinculació de l'adoptat amb la seva família biològica, tal com ho fa l'art. 180.4 Cc, tot i que el contingut d'aquesta vinculació no es correspon amb el contingut legal de la filiació. D'aquesta manera es pot dir que la relació de filiació amb tot el seu contingut legal la té l'adoptat amb la família adoptiva; i amb la família biològica li resta solament un vincle biològic. Així, quan esmento la determinació de la filiació biològica de l'adoptat, em referixo solament al vincle biològic que el relaciona amb els seus progenitors. Veurem, de totes maneres, com la legislació catalana fa trontollar aquesta distinció que està molt clara en la majoria de legislacions.

⁸⁵⁴ Les legislacions francesa, italiana i portuguesa estableixen expressament que no és possible la determinació de la filiació posteriorment a l'adopció. Art. 352 C.Civ: *Le placement en vue de l'adoption met obstacle à toute restitution de l'enfant à sa famille d'origine. Il fait échec à toute déclaration de filiation et à toute reconnaissance.* Art. 11.7 de la llei italiana: *Intervenuta la dichiarazione di adottabilità e l'affidamento preadottivo, il riconoscimento è privo di efficacia. Il giudizio per la dichiarazione giudiziale di paternità o maternità è sospeso di diritto e si setingue ove segua la pronuncia di adozione divenuta definitiva.* L'art. 1987 del Codi portuguès estableix el següent: *Depois de decretada a adopção plena nao é possível estabelecer a filiação natural do adoptado...* La legislació alemanya no estableix res al respecte i la doctrina no està d'acord en l'admissió d'aquesta possibilitat. V. QUESADA, *El derecho...*, pp. 37 i ss. i FRANK, *La signification...*, p. 642.

⁸⁵⁵ Segons l'article 6 LRC el Registre Civil és públic per els qui tinguin interès. Aquest interès es presumeix, segons l'article 17.2 RRC en les persones que sol.licitin una certificació.

seus descendents⁸⁵⁶.

2.3.3.2. La determinació de la filiació biològica de l'adoptat en el Codi Civil.

L'art. 180.4 Cc estableix que la determinació de la filiació no afecta l'adopció. No hi pot haver dubte, dons, sobre la possibilitat de la determinació de la filiació posteriorment a l'adopció. Tenint en compte la ubicació d'aquesta norma, un article dedicat a l'extinció de l'adopció, és possible argumentar que, molt probablement, la voluntat del legislador no va ser la d'establir una via per permetre l'adoptat conèixer el seu origen biològic, sinó que es tractava d'impedir que la determinació de la filiació biològica de l'adoptat amb posterioritat a l'adopció fos una via per a la seva extinció. Es tractava, per tant, de deixar clara la fermesa de l'adopció malgrat les circumstàncies que poguessin produir-se amb posterioritat⁸⁵⁷. Com explica

⁸⁵⁶ Art. 21 RRC: *No se dará publicidad sin autorización especial: 1º. De la filiación adoptiva, no matrimonial o desconocida o de circunstancias que descubran tal carácter... La autorización se concederá por el Juez encargado y sólo a quienes justifiquen interés legítimo y razón fundada para pedirla...* L'art. 22 RRC excepciona de la necessitat d'autorització especial per obtenir la informació prevista en l'article anterior al cas que la sol·licitin *el propio inscrito o sus ascendientes, descendientes o herederos. Respecto de la adopción plena, el adoptante o el adoptado mayor de edad, y respecto de la simple, además, los herederos, ascendientes y descendientes de uno y otro. Tampoco requieren autorización los que tienen bajo su guarda las personas antes referidas y los apoderados especialmente por aquéllos o éstas. Aunque el apoderamiento escrito o la guarda no consten fehacientemente, el Encargado discrecionalmente podrá estimarlos acreditados.*

Quant al deure de secret en matèria d'adopció cal tenir en compte la Disposició Addicional 1^a de la Llei 21/1987 que estableix l'obligació de secret de les persones que treballen al servei de les entitats públiques o institucions col·laboradores i l'article 1826 LEC sobre les actuacions judicials. En un àmbit general s'han de tenir en compte també els articles 1826.2 LEC i 232.2, 234 i 235 LOPJ, que es refereixen a les actuacions judicials secretes i els articles 437.2 i 438.2 de la mateixa llei que fan referència al deure de secret dels advocats i procuradors. La infracció d'aquest deure és causa d'acomiadament segons l'article 54.2 d) de l'Estatut dels Treballadors; pot provocar també una sanció disciplinària als funcionaris segons l'article 7.1.j) del Reglament de Règim Disciplinari dels funcionaris de l'Administració de l'Estat (R.D. 33/1986 de 10 de gener). Penalment pot constituir delictes de descobriment i revelació de secrets (arts. 197 a 201 del Codi Penal); si el subjecte actiu del delictes és una autoritat o funcionari públic, delictes d'infidelitat en la custòdia de documents i de violació de secrets (arts. 417 CP); es castiga també la persona que s'aprofita d'aquesta informació (art. 418 CP); i, per últim, l'autoritat o funcionari públic que fa ús d'informacions considerades secretes que coneix per raó del seu càrrec o ofici, amb la finalitat d'obtenir-ne beneficis (art. 442 CP). Vegi's la Instrucció de la Direcció General dels Registres i del Notariat, de 9 de gener de 1987 *sobre la legitimación de los particulares para obtener certificaciones del Registro Civil.*

⁸⁵⁷ Hi ha dues formes de valorar la rellevància d'aquesta norma en relació a la fermesa de l'adopció: d'una banda, es pot afirmar que suposa una confirmació de la seva fermesa en tant que la filiació determinada posteriorment no l'afecta, però es pot argumentar contràriament en el sentit que és una demostració de la seva feblesa en tant que la pròpia adopció no impedeix una determinació posterior de la filiació. Segons BERCOVITZ el fet que el legislador de 1981 vagi mantenir la possibilitat del reconeixement de la filiació per naturalesa demostra que no va gosar desvincular definitivament l'adoptat de la seva família anterior ja que ... *si se prescindiese totalmente de la familia por naturaleza debería renunciarse automáticamente a cualquier cambio legal del adoptado en su relación con ella, ya inexistente,* Rodrigo BERCOVITZ, "Comentario a los arts. 108 a 141 Cc" en *Comentarios al Código Civil y*

CARRASCO, la finalitat d'aquest article és la d'evitar la utilització estratègica del reconeixement dels pares biològics per a impedir o extingir una adopció⁸⁵⁸ (v. el tractament de la jurisprudència en l'apartat corresponent).

És segurament per aquesta raó que el Codi Civil no estableix expressament que l'adoptat pot investigar la seva filiació biològica, tot i que no hi ha inconvenient per a la utilització de les regles generals de la reclamació de la filiació⁸⁵⁹. El fill estaria legitimat per a exercitar aquesta acció de reclamació durant tota la seva vida, segons els arts. 132 i 133 Cc, tot i que no hi hagi possessió d'estat i no li caldrà impugnar prèviament la filiació adoptiva ja que aquesta i la biològica no són contradictòries en el sentit de l'art. 113.2 Cc. Aquesta filiació es farà constar en la inscripció de naixement del Registre Civil. En definitiva, dons, el fill, adoptat o no, pot exercitar l'acció de reclamació de la filiació durant tota la seva vida, si bé des del punt de vista pràctic és possible que en molts supòsits li sigui molt difícil aconseguir la determinació de la filiació, especialment quan no hi hagi possibilitat d'aconseguir el més mínim indici de la identitat i la localització dels progenitors.

Pel que fa a la jurisprudència, no tinc constància de cap cas en el qual l'art. 180.4 Cc hagi estat utilitzat per l'adoptat amb la finalitat d'aquest coneixement.

2.3.3.3. La determinació o averiguació de la filiació biològica de l'adoptat en la LPMA.

La LPMA estableix en l'art. 28 la possibilitat que l'adoptat pugui exercitar les accions que li permetin esbrinar la identitat dels seus pares biològics, sens perjudici del deure de secret de totes les persones que intervenen en un acolliment o una adopció, establert a l'art. 34 LPMA⁸⁶⁰.

Compilaciones Forales, III-2, Madrid, Edersa, 1982, p. 400. També es pot interpretar com un residu de redaccions del Codi anteriors a la de 1981, quan el trencament de l'adoptat respecte de la família anterior no era total i, en aquest sentit, la permanència dels vincles justificava la possibilitat de l'establiment de la relació jurídica de filiació.

⁸⁵⁸ V. Ángel CARRASCO PERERA, "Comentario al art. 180 Cc" en l'obra *Comentarios a las reformas del Código Civil*, (Coord. Rodrigo BERCOVITZ), Madrid, Tecnos, 1993, p. 228.

⁸⁵⁹ Segons VARGAS la constitució de l'adopció no extingeix les accions per impugnar o reclamar la filiació biològica amb base en els principis constitucionals. *El desamparo...*, p. 689 i *La protección de menores*, p. 296.

⁸⁶⁰ Art. 28 LPMA: *Sens perjudici d'allò que estableix l'art. 34, l'adoptat, a partir de la majoritat, pot exercir les accions que condueixin a esbrinar quins han estat els seus progenitors biològics, la qual cosa no afecta la filiació adoptiva.* Cal esmentar també l'article 34 LPMA, que imposa a totes les persones que

Les qüestions que planteja aquest article són moltes: el significat de l'expressió *sens perjudici*, la determinació de quines accions són les que s'esmenten, el seu règim jurídic i l'abast que es pot donar a la investigació per esbrinar, entre altres.

El primer que cal plantejar-se és la interpretació de la salvetat referida al deure de secret del personal que hagi intervingut en una adopció o un acolliment. En primer lloc sembla clar que l'expressió *sens perjudici* tracta de relacionar dues normes, una que permet a unes persones l'accés a una informació, i l'altra que obliga altres persones, que són les que posseeixen aquesta informació, a mantenir-la secreta. La finalitat de la salvetat és dons, en principi, clara: el legislador és conscient que d'una banda s'obliga les persones esmentades en l'art. 34 a guardar secret respecte de les dades de filiació de l'adoptat i que d'altra banda, l'art. 28 permet l'adoptat esbrinar quina és aquesta filiació. El resultat de la relació entre els dos articles ja no és tant clar ja que l'expressió *sens perjudici* és, en aquest cas, reversible, de manera que hi ha dues interpretacions possibles:

-segons la primera les entitats o persones que intervenen l'adopció estan autoritzades a denegar la informació als adoptats que els la sol.licitin, ja que el dret dels adoptats a conèixer no perjudica el seu deure de secret.

-segons la segona interpretació les entitats o persones que intervenen en l'adopció han de donar la informació als adoptats, per a que així es materialitzi la possibilitat que estableix l'art. 28, la qual cosa comporta que el seu deure de secret és oponible davant la sol.licitud de qualsevol persona, excepte l'adoptat major. D'aquesta manera, aquestes entitats o persones no podrien denegar l'accés a la informació o al menys no podrien denegar-lo amb base en el seu deure de secret.

Sembla que la segona interpretació solament es podria mantenir si la llei reconegués directament el dret de l'adoptat a conèixer la identitat dels seus

intervenen en una adopció o un acolliment, un deure de secret que es concreta de la següent manera: *Totes les persones que, prestant o no serveis en l'organisme competent de la Generalitat o en les institucions col.laboradores, intervenen en la constitució de l'acolliment preadoptiu o l'adopció estan obligades a guardar secret de la informació que n'obtinguin i de les dades de filiació dels acollits o adoptats, i a evitar, molt especialment, que la família d'origen conegui la preadoptiva o l'adoptiva. L'incompliment d'aquest deure comporta la comissió d'una infracció lleu, descrita en l'art. 37.1.b): Incomplir, els professionals que intervenen en la constitució de l'acolliment o de l'adopció, el deure de confidencialitat respecte a les dades personals dels menors acollits o adoptats, d'acord amb el que estableix l'art. 34. Per la seva banda, també la Llei 8/1995, de 27 de juliol, d'atenció i protecció dels infants i adolescents i de modificació de la Llei 37/1991 (DOCG núm. 2083, de 2 d'agost) fa referència a la confidencialitat d'aquestes dades en l'art. 36.7, segons el qual, Els mitjans de comunicació social que emeten o tenen difusió en el territori de Catalunya no poden divulgar les dades relatives a la filiació dels infants i els adolescents acollits o adoptats.*

progenitors, però la llei solament el legitima per a exercitar les accions, de manera que arribarà a conèixer solament si exercita les accions amb èxit. Es tractaria d'una qüestió que caldrà valorar en cada supòsit en el marc d'un procés i, des d'aquest punt de vista, prevaldria la primera interpretació.

El que sí queda clar en l'art. 28, a diferència del que succeeix en el Codi civil, és que es tracta d'un precepte establert amb la finalitat de permetre els adoptats conèixer el seu origen biològic. De la mateixa manera que el Codi civil, també la llei catalana estableix que el resultat d'aquestes accions no afectarà l'adopció.

El text de l'article és imprecís, com s'ha dit, en tant que reconeix el dret a exercitar unes accions, sense determinar si es refereix a les previstes per la Llei de Filiacions per a la determinació de la filiació, o bé si es tracta d'una altra via, que no s'esmenta ni es regula.

La utilització del verb esbrinar pot indicar que s'ha volgut evitar intencionadament el verb determinar: Si s'hagués volgut dir determinar, s'hagués dit. D'aquesta manera podríem interpretar que la llei es refereix al mer coneixement, sense cap tipus d'efecte jurídic, és a dir, amb el coneixement de la identitat dels pares biològics s'hauria exhaurit l'objecte de les accions. Aquesta és la interpretació que s'avé més amb la literalitat de la norma, que es referix a *accions que condueixin a esbrinar*⁸⁶¹.

D'altra banda, però, el fet que s'assenyali que el resultat d'aquestes accions no afecta l'adopció podria fer sospitar que es tracta d'una verdadera determinació i, per tant, d'un resultat que s'inscriurà en el Registre Civil, ja que, seguint aquesta argumentació, si l'acció fos als efectes del mer coneixement no caldria fer aquesta puntualització. Ara bé, tampoc en el cas que s'interpretés que les accions esmentades per la LPMA poden conduir a la determinació de la filiació, seria necessari que la llei establís expressament que l'adopció no queda afectada ja que en aquesta matèria la llei parteix del principi d'estabilitat i irrevocabilitat de l'adopció, de manera que les circumstàncies en les quals és possible la seva extinció són només les establertes en l'art. 30 LPMA i entre elles no es troba la determinació de la filiació biològica⁸⁶².

⁸⁶¹ PUIG I FERRIOL es refereix a aquestes accions com a vies per a determinar. *Institucions...*, p. 599.

⁸⁶² No crec, per tant, necessari, intentar buscar semblança amb l'art. 21 de la Llei de Filiacions, que estableix la possibilitat que en determinats supòsits la filiació quedi determinada amb un contingut jurídic limitat. En el cas de l'adopció no és necessari que s'estableixi que la filiació no té contingut jurídic si es determina posteriorment a l'adopció ja que, des de la seva constitució la vinculació jurídica amb la família anterior s'ha extingit. L'esmentat article estableix el següent: *Els efectes de la declaració de filiació queden limitats a la mera determinació d'aquest estat, a petició del fill major d'edat o del seu representant legal,*

A més, en el cas que s'interpretés que les accions són per a la determinació, caldria afegir que no era necessari que la LPMA establís aquesta possibilitat, ja que no hi ha cap precepte en la LLF ni en la LPMA que impedeixi a l'adoptat l'exercici de les accions de filiació. Com qualsevol persona, l'adoptat pot exercitar les accions corresponents per a la determinació de la seva filiació biològica⁸⁶³. És un fet que les persones adoptades tenen un origen biològic diferent que els que els correspon legalment i socialment i és per això que el Registre Civil els recull tots dos. Tots dos vincles són compatibles, si bé un d'ells està pràcticament buit de contingut jurídic⁸⁶⁴ ja que la seva eficàcia ha quedat anul·lada per una decisió judicial que fa titulars de la relació de filiació als adoptants; ademés, la filiació biològica i l'adoptiva no són contradictòries en el sentit de l'art. 17 LLF⁸⁶⁵.

Si les accions són per al mer coneixement, la norma només tindria sentit en el cas que es tractés d'una filiació de la qual el Registre civil no té constància, ja que en cas contrari el propi adoptat pot accedir-hi, segons la legislació registral vigent.

La legitimació activa per a l'exercici de les accions de l'art. 28 LPMA la té només el fill a partir de la seva majoria d'edat. La possibilitat que l'acció l'exerciti el representant legal del menor és dubtosa en no tractar-se pròpiament d'una acció de filiació, sinó d'una acció per al mer coneixement, reconeguda al major d'edat de forma personalíssima i en raó de la seva maduresa per saber què vol i per assimilar la informació que rebi. Per la mateixa raó, no sembla possible estimar que els hereus de l'adoptat estan legitimats per a exercitar l'acció.

La legitimació passiva ha de correspondre, d'una banda a les entitats que, per haver intervingut en el procediment d'adopció o per haver participat d'alguna manera en les accions que es vagin portar a terme per a la seva protecció, puguin posseir la informació que es sol·licita. D'altra banda, també podran ser demandades les persones quina identitat s'intenta esbrinar, si el demandant té informació que li permet sospitar sobre la seva possible paternitat. Finalment, podria ser demandada també qualsevol persona que, per les raons que siguin, suposadament pugués tenir coneixement de la identitat dels seus progenitors.

en els cassos següents:...

⁸⁶³ Així, QUESADA, que afegeix que com a conseqüència, era innecessari que la llei establís un mecanisme jurídic nou com ho fa l'art. 28 LPMA. QUESADA, *El derecho...*, p. 39.

⁸⁶⁴ A efectes dels impediments matrimonials i en matèria successòria, com veurem, es manté la vinculació de l'adoptat amb la família d'origen.

⁸⁶⁵ Art. 17.1 LLF: *La determinació d'una filiació no té efectes mentre n'hi ha una altra de contradictòria.*

En quant al subjecte que posseeix la informació cal distingir segons que sigui una entitat o institució o persona al seu servei, o que siguin els mateixos suposats progenitors. En el primer cas el Jutge ordenarà a l'entitat que li faciliti la informació o bé que la faciliti al mateix sol.licitant.

Si els suposats progenitors neguen que ho són, cal preguntar-se si, per assolir la finalitat de l'art. 28 que és *esbrinar quins han estat els seus progenitors biològics* podrà procedir-se a determinar la filiació per obtenir la certesa sobre la relació biològica entre l'adoptat i els progenitors. El més convenient en aquests supòsits seria que el sol.licitant de la informació iniciés un procediment per a la determinació de la filiació per poder arribar a tenir certesa sobre la realitat de la relació de filiació.

La LPMA no estableix cap limitació temporal per a l'exercici de les accions, que les podrà exercitar l'adoptat durant tota la seva vida. Són, per tant imprescriptibles, i no caduquen.

La tramitació d'aquestes accions s'haurà de portar a terme mitjançant un procediment contenciós ordinari, i sense intervenció del Ministeri Fiscal en el cas que es tracti solament d'accedir a la informació, ja que es tracta d'una qüestió que no afecta l'estat civil de les persones. En el cas que s'intenti la determinació, el règim jurídic seria el de les accions de filiació.

Pel que fa al règim transitori d'aquestes accions, la D.T. segona de la LPMA estableix que *els efectes de l'adopció determinats en aquesta Llei regeixen per a l'adopció plena de l'anterior regulació, amb independència de la data en la qual aquesta s'hagués constituït*. Tenint en compte que l'art. 28 està en la Secció Tercera titulada *Efectes de l'adopció*, resulta que qualsevol persona adoptada pot exercitar les accions esmentades, independentment de la data de constitució de l'adopció⁸⁶⁶.

En el cas que mitjançant l'exercici d'aquestes accions s'arribés a conèixer la identitat dels progenitors, aquesta informació seria simplement comunicada a l'adoptat però no podria ser objecte d'inscripció en el Registre Civil, en tant que no comporta

⁸⁶⁶ La D.T. 4ª LPMA estableix que també podran exercitar les accions de l'art. 28 les persones adoptades en forma simple o menys plena. La D.T.1ª LLF estableix, per la seva banda, el principi de retroactivitat de les disposicions que la integren, independentment de la data de la determinació de la filiació i la D.T.2ª LLF permet l'aplicació dels terminis establerts per aquesta llei a les accions nascudes a l'empara de la legislació anterior en el cas que siguin més llargs, així com l'aplicació del règim jurídic i de transmissibilitat més favorable al fill o a les persones legitimades per al seu exercici. La D.T.3ª LLF, finalment, permet que, amb base en normes, fets o proves només establerts per la LLF o admissibles al seu empara, puguin exercitar-se accions que ja havien estat exercitades, tot i que haguessin donat lloc a sentència ferma.